

Hodnocení regionální politiky EU v České republice v období 2007 - 2014

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Mgr. Petr Strejček, Ph.D., MBA

Petr Fiala

Brno 2016

Rád bych na tomto místě poděkoval vedoucímu své bakalářské práce, Mgr. Petru Strejčkovi, Ph.D., MBA, za cenné rady, připomínky, metodické vedení a čas, který mi při psaní této práce věnoval.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Hodnocení regionální politiky EU v České republice v období 2007 - 2014** vypracoval samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědom, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmetná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 18. května 2016

Abstract

Fiala, P. Evaluation of EU regional policy in the Czech Republic in the period 2007 – 2014. Brno: Mendel University, 2016.

The bachelor thesis deals with the EU's regional policy in the Czech Republic in 2007 - 2014. In the search part is introduced EU regional policy, its historical development and the principles on which it is based. There are also presented the goals of regional policy in the Czech Republic. In the practical part is exploring the economic development of regions NUTS II. and the impact of structural funds on the region. In the end, there is a discussion about the results.

Keywords

Regional policy, cohesion region, the Structural Funds, macroeconomic indicators, NUTS II, employment, the economic level, financial allocation.

Abstrakt

Fiala, P. Hodnocení regionální politiky EU v České republice v období 2007 – 2014. Bakalářská práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2016.

Tato bakalářská práce se zabývá regionální politikou EU v České republice v období 2007 – 2014. V rešeršní části je představena regionální politika EU, její historický vývoj a principy na kterých je založena. Dále jsou představeny cíle regionální politiky v ČR. V praktické části je pak zkoumán ekonomický vývoj regionů soudržnosti NUTS II. a dopad strukturálních fondů na region. V závěru je pak provedena diskuze nad zjištěnými výsledky.

Klíčová slova

Regionální politika, region soudržnosti, strukturální fondy, makroekonomické ukazatele, NUTS II., zaměstnanost, ekonomická úroveň, finanční alokace.

Obsah

1	Úvod	11
2	Cíl práce	12
3	Teoretická část	13
3.1	Definice regionální politiky	13
3.2	Vývoj regionální politiky	13
3.3	Principy regionální politiky.....	16
3.4	Strukturální fondy.....	17
3.4.1	Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)	17
3.4.2	Evropský sociální fond	17
3.4.3	Fond soudržnosti – Kohezní fond	17
3.5	Definice regionů v EU	18
3.6	Cíle regionální politiky EU v období 2007- 2013.....	19
3.7	Porovnání změn v operačních programech.....	21
4	Praktická část	22
4.1	Regionální operační program Střední Morava	22
4.1.1	Výchozí ekonomická situace.....	22
4.1.2	Cíle ROP Střední Morava pro období 2007 – 2014	22
4.1.3	Zkoumané ekonomické ukazatele	23
4.1.4	Zhodnocení regionu	26
4.2	ROP Jihovýchod.....	26
4.2.1	Výchozí ekonomická situace.....	26
4.2.2	Cíle ROP Jihovýchod pro období 2007 – 2014.....	26
4.2.3	Zkoumané ekonomické ukazatele:	27
4.2.4	Zhodnocení regionu	30
4.3	ROP Jihozápad	30
4.3.1	Výchozí ekonomická situace.....	31
4.3.2	Cíle ROP Jihozápad pro období 2007 – 2014.....	31

4.3.3	Zkoumané ekonomické ukazatele.....	32
4.3.4	Zhodnocení regionu.....	34
4.4	ROP Severovýchod	34
4.4.1	Výchozí ekonomická situace	35
4.4.2	Cíle ROP Severovýchod pro období 2007 – 2014	35
4.4.3	Zkoumané ekonomické ukazatele.....	36
4.4.4	Zhodnocení regionu.....	38
4.5	ROP Moravskoslezsko.....	38
4.5.1	Výchozí ekonomická situace	39
4.5.2	Cíle ROP Moravskoslezsko pro období 2007 – 2014.....	39
4.5.3	Zkoumané ekonomické ukazatele.....	40
4.5.4	Zhodnocení regionu.....	42
4.6	ROP Severozápad.....	43
4.6.1	Výchozí ekonomická situace	43
4.6.2	Cíle ROP Severovýchod pro období 2007 – 2014	43
4.6.3	Zkoumané ekonomické ukazatele.....	44
4.6.4	Zhodnocení regionu.....	47
4.7	ROP Střední Čechy.....	47
4.7.1	Výchozí ekonomická situace	47
4.7.2	Cíle ROP Střední Čechy pro období 2007 – 2014.....	47
4.7.3	Zkoumané ekonomické ukazatele.....	48
4.7.4	Zhodnocení regionu.....	51
4.8	Vyhodnocení výsledků.....	51
5	Závěr	55
6	Literatura	56
7	Seznam obrázků	59
8	Seznam tabulek	61
A	Tabulky zaměstnaností	64

1 Úvod

Regionální politika Evropské unie patří k významným nástrojům, díky které může Evropská unie ovlivňovat dění v jednotlivých členských státech. Význam této politiky prošel během období fungování Evropského společenství, respektive Evropské unie velkým vývojem. Hlavní cílem je snižování disparit mezi regiony a udržitelný rozvoj území. Po rozšíření Evropské unie o nové členské státy jsou rozdíly mezi jednotlivými regiony velmi výrazné a regionální politika EU se snaží o jejich eliminaci. V rámci této bakalářské práce bude představen vývoj regionální politiky, její principy, strukturální fondy a vymezení regionů pro celoevropské srovnávání. V praktické části pak budou rozebrány regiony soudržnosti NUTS II. v České republice v období 2007 – 2014. V těchto regionech bude zkoumán vývoj významných makroekonomických ukazatelů (HDP, HDP/ obyvatel a zaměstnanost). Na základě výsledků bude zhodnoceno, zda strukturální fondy napomohly k rozvoji regionů a došlo ke snížení regionálních disparit. V závěru pak bude představeno srovnání regionů s ostatními regiony EU 28 a bude vyhodnoceno, zda dokázaly strukturální fondy regionům efektivně pomoci.

2 Cíl práce

Cílem práce bude zhodnotit fungování regionální politiky Evropské unie v České republice za období 2007 – 2014 se zaměřením na regiony soudržnosti NUTS II. Na úvod práce bude položena výzkumná otázka, zda na základě makroekonomických ukazatelů dokázaly dané regiony využít strukturálních fondů a došlo k eliminaci disparit mezi regiony EU. V praktické části pak bude každý region soudržnosti podroben komplexní analýze, bude popsán výchozí ekonomický stav regionu, vývoj makroekonomických ukazatelů (HDP, HDP/ obyvatel, zaměstnanost), procento čerpání strukturálních fondů k 31. 8. 2015 a bude provedeno zhodnocení regionu za celé období. K zjištění makroekonomických dat bude využito údajů z Českého statistického úřadu. Dále bude představen vývoj ekonomické úrovně v regionech v porovnání s ostatními regiony EU 28. V závěru práce bude provedena diskuze, dojde k celkovému zhodnocení regionální politiky EU v České republice, budou představeny pozitivní a negativní dopady strukturálních fondů a bude potvrzena/nepotvrzena výzkumná otázka.

3 Teoretická část

3.1 Definice regionální politiky

Regionální politika Evropské unie patří k významným nástrojům, díky které může Evropská unie ovlivňovat dění v jednotlivých členských státech. Její vývoj můžeme popsat v několika etapách, které budou rozvedeny v následující kapitole. Obecným cílem regionální politiky je snižování disparit mezi regiony a udržitelný rozvoj území. V literatuře najdeme mnoho definic, nejlépe však poslání regionální politiky vystihuje tato definice: „Pomocí regionální politiky se Evropská unie i jednotlivé členské státy snaží snížit především rozdíly v životní úrovni mezi regiony, aktivně bojovat s vysokou nezaměstnaností, a to zejména podporou hospodářských i sociálních struktur v zaostávajících regionech či v regionech s nevyhovující strukturou průmyslu apod.“ (Wokoun, 2004, str. 3). Hlavním nástrojem k naplňování regionální politiky se staly strukturální fondy EU.

3.2 Vývoj regionální politiky

Vývoj regionální politiky se měnil v čase. Velkou roli zde hrály přístupové vlny jednotlivých států a jejich hospodářská a ekonomická vybavenost regionů. Vývoj má zatím 7 základních etap, přičemž v té poslední se nyní nacházíme, a bude trvat až do roku 2020. Jednotlivé etapy vývoje budou následně rozebrány.

- Období 1958 – 1973

V tomto období je Evropské hospodářské společenství (EHS) značně ekonomicky homogenní, výjimkou byl pouze jih Itálie, a proto nehrála společná regionální politika tak zásadní roli. (Lukáš, 2000). V této době bylo za velký úspěch považováno založení společného trhu a státy se zabývaly především makroekonomickými záležitostmi. Evropská investiční banka zajišťovala výhodné půjčky chudým regionům a na regiony působila i společná zemědělská politika.

- Období 1974 – 1985

V roce 1973 nastala první přístupová vlna, EHS bylo rozšířeno o Velkou Británii, Irsko a Dánsko, což ovlivnilo i regionální politiku. Ve světě došlo k poklesu ekonomického růstu (ropná krize) a k významným strukturálním krizím. Regionální politika se začala prosazovat hlavně kvůli Velké Británii, která trpěla výraznými regionálními disparitami a navíc po vstupu do EHS přišla o významné příjmy z cel (Žítek, 2008). Začala se tak poprvé výrazně prosazovat politika na nadnárodní úrovni. „V roce 1975 byl založen Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF), jakožto základní nástroj pro financování regionální politiky“ (Žítek, 2008, str. 47). Začíná podpora přeshraniční spolupráce, jejímž cílem má být vytvoření jednotného vnitřního trhu v budoucnu. Během tohoto období se navíc EHS rozšíří ještě o Řecko (1981), Španělsko a Portugalsko (1986).

- Období 1986 – 1993

Zásadním krokem v tomto období bylo vytvoření Jednotného vnitřního aktu (JVA) v roce 1987, který měl za cíl vytvořit Jednotný vnitřní trh (JVT). Dále bylo nutné provést reformu regionální politiky EU, která díky rozšiřování o nové země nebyla akceschopná. Reforma byla provedena v roce 1988, a díky ní se regionální politika stala součástí politiky hospodářské a sociální soudržnosti. „Posláním hospodářské a sociální soudržnosti je vytvoření stejných šancí pro všechny regiony i všechny občany podílet se na hospodářské prosperitě“ (Wokoun, 2003, str. 24). Region nemůže být konkurenceschopný na velkém vnitřním trhu, jestliže přetrvává jeho izolovanost, není rozvinutá dopravní infrastruktura nebo v regionu nejsou kvalifikované pracovní síly (Wokoun, 2003). Bylo stanoveno několik základních cílů regionální politiky pro následující období.

V roce 1989 byl vytvořen předvstupní program PHARE, který měl pomoci Polsku a Maďarsku v přestavbě ekonomiky, a který byl v pozdějších letech rozšířen také pro Československo (Žítek, 2008). V roce 1992 byla podepsána Maastrichtská smlouva o EU, zavedla pojem Evropská Unie a představila její tři hlavní pilíře. Jedná se o hospodářskou a měnovou unii, společnou zahraniční a bezpečnostní politiku a spolupráci v oblasti vnitra a justice. Na základě Maastrichtské smlouvy pak vznikl Kohezní fond, který má pomoci ekonomicky slabším zemím k plnění Maastrichtských kritérií (Žítek, 2008). Byl také zřízen Finanční nástroj pro podporu rybolovu (FIFG).

- Období 1994 – 1999

Nastavené cíle z předchozích období se ukázaly efektivní, a proto v nich orgány Evropské Unie pokračovaly. V rámci regionální politiky se jednalo především o podporu rozvoje a strukturálních změn zaostávajících regionů, přeměnu regionů, které jsou ohroženy hospodářským úpadkem a umožnění rozvoje a strukturálních změn venkovských regionů (Wokoun, 2003). Byl také schválen dokument Evropa 2000+, který obsahoval návrhy rozvoje evropského prostoru po roce 2000 (možné rozšíření o nové členské státy). „V roce 1997 byl vypracován dokument Agenda 2000 jako program nutných reforem (finančních i institucionálních) Unie anticipující budoucí rozšíření o postsocialistické státy“ (Kučerová, 2010, str. 289). Celkově rostl význam regionální politiky v integračním procesu, byl ustanoven Výbor regionů a rozšířilo se fungování příhraničních regionů. Během tohoto období do Evropské Unie vstoupili také tři nové státy, Švédsko, Finsko a Rakousko.

- Období 2000 – 2006

„Na počátku tohoto období byla přijata Lisabonská strategie, která určila priority a cíle dalšího vývoje EU. Na tuto strategii navázal summit v Goteborgu, který ji doplnil o formulaci trvale udržitelného rozvoje“ (Žítek, 2008, str. 49). Mimo tento dokument, byly zavedeny také dva nové programy pro země, které usilovaly o vstup do EU. Jednalo se o program SAPARD, který podporoval řešení problémů v zemědělství a rozvoje venkova a program ISPA, který měl připravit kandidátské země na čerpání z Kohezního fondu a podporoval hlavně rozvoj infrastruktury a životního prostředí (Žítek, 2008). V roce 2004 pak došlo k největšímu rozšíření

Evropské Unie o 10 nových členských států. Jednalo se o Litvu, Lotyšsko, Estonsko, Českou republiku, Slovensko, Maďarsko, Slovinsko, Kypr, Maltu a Polsko. Došlo také ke zvýšení výdajů na regionální a strukturální politiku o 30 %, včetně sociální soudržnosti a podpory dopravních systémů (Kučerová, 2010). „Populace EU se zvýšila o 20 %, ale HDP se zvýšil jen o 5 %“ (Žítek, 2008, str. 49). S rozšířením se tak zvýšily disparity mezi jednotlivými zeměmi a zejména mezi jednotlivými regiony.

V tomto období byla také snaha o větší efektivnost v čerpání finančních prostředků. V rámci této snahy bylo přijato snížení počtu cílů realizovaných v rámci regionální a strukturální politiky EU z 6 na 3. Došlo také ke striktnímu oddělení finančních prostředků pro stávající členské země a uchazečské země (Lukáš, 2000). Cíle pro období 2000- 2006 byly následující:

- Cíl 1- podpora rozvoje a strukturální přizpůsobování regionů, které ve svém rozvoji zaostávají za ostatními.
- Cíl 2- podpora hospodářské a sociální konverze oblastí, které se potýkají se strukturálními problémy.
- Cíl 3- podpora adaptace a modernizace politik a systémů vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnanosti.

Cíle 1 a 2 jsou cíle regionální povahy, Cíl 3 je zaměřen na lidské zdroje (Lacina, 2004).

- Období 2007 - 2013

Vzhledem k velkému rozšíření v roce 2004 bylo nutné upravit cíle regionální politiky. Byly zvoleny tři základní cíle a to konvergence, regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a evropská územní spolupráce. Nejvíce finančních prostředků, přes 80 % směřovalo na cíl 1- konvergence. Jedná se o podporu regionů, které nedosahují 75 % průměru úrovně HDP Evropské unie na osobu, regionů se sociálními problémy a poškozeným životním prostředím (Regionální politika 2007-2013, 2015). Na regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost směřovalo asi 15 % finančních prostředků. Tyto obecné cíle Evropské unie pak jednotlivé členské státy více specifikují a určují si svoje priority. Nastavené cíle regionální politiky EU v České republice budou rozebrány v pozdější kapitole. V tomto období, které teprve nedávno skončilo, přistoupily do Evropské unie další tři nové státy. V roce 2007 to bylo Bulharsko a Rumunsko, v roce 2013 pak Chorvatsko.

- Období 2014 - 2020

Období 2014 – 2020 je zatím na počátku. Jednotlivé dokumenty a strategie již byli schváleny, a nyní dochází k přípravě a předkládání projektů. Cílem je neustále zlepšování koordinace mezi jednotlivými fondy i programy na národní úrovni. Mezi hlavní úkoly, vytyčené pro toto období patří naplňování strategie EU 2020 – strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, vyšší měřitelnost přínosu podpořených operací či vyšší míra uplatnění finančních nástrojů na úkor dotací.

3.3 Principy regionální politiky

Využívání strukturálních fondů EU v rámci regionální politiky je založeno na několika základních principech:

1. Princip koncentrace

Hlavním úkolem je sjednocovat jednotlivé cíle, co nejefektivněji využívat dostupné finanční prostředky a dbát na to, aby byly využity vhodným způsobem. „EU sleduje záměr, aby zdroje nebyly rozměňovány do řady malých projektů, ale soustředěny na projekty přinášející maximální efekt pro region“ (Potluka, 2003, str. 54).

2. Princip partnerství

Jedná se úzkou spolupráci mezi nadnárodními orgány (Evropská komise), národními orgány na úrovni státu (ministerstvo pro místní rozvoj a jeho orgány) a národními orgány na úrovni regionu (obce, města). Cílem je efektivní spolupráce a koordinace připravených programů a projektů.

3. Princip programování

V tomto principu je kladen důraz na komplexní přístup k řešení problémových regionů. „Prostředky fondů jsou alokovány na základě víceletých a víceoborových programů“ (Kohout, 2013, str. 49). Nejprve jsou schváleny jednotlivé programy, pak určité projekty a až poté dojde k jejich proplacení.

4. Princip adicionality

„Stanovuje, že prostředky vynakládané ze společného rozpočtu EU mají pouze doplňovat ostatní veřejné výdaje a nikoliv je nahrazovat“ (Wokoun, 2003, str. 30). Jedná se tedy o problematiku spolufinancování. Národní vlády nemohou snížit výdaje na určitou rozpočtovou kapitolu jen proto, že fondy EU podporují projekty v této oblasti. Naopak stát, vláda, kraj, město či obec mají povinnost se podílet v určité části na financování daného projektu.

5. Princip monitorování a vyhodnocování

Jedná se o průběžné sledování a vyhodnocování prováděných opatření a celkové efektivnosti vynakládaných prostředků (Lacina, 2004). Předmětem kontroly je především připravenost projektu, spolufinancování, monitorování, dopady realizace projektu a udržitelnost projektu.

6. Princip solidarity

Vychází ze základní filosofie celého integračního procesu. „Hospodářsky vyspělejší státy svými příspěvky do společného rozpočtu financují rozvoj států ekonomicky méně rozvinutých“ (Wokoun, 2003, str. 31).

7. Princip subsidiarity

„Vyjadřuje nutnost realizace jednotlivých cílů na co nejnižší možné úrovni“ (Stejskal, 2009, str. 40).

3.4 Strukturální fondy

„Jádrem regionální a strukturální politiky EU jsou strukturální fondy. Ty se přímo zaměřují na snižování rozdílů v úrovni rozvoje různých regionů členských států a snižování zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů nebo ostrovů včetně venkovských oblastí“ (Novotná, 2007, str. 84). Tyto finanční příspěvky na rozvoj členských států jsou nenávratné.

Základním nástrojem pro provádění kohezní politiky jsou dva strukturální fondy (ERDF a ESF) a Fond soudržnosti (analogicky označován jako Kohezní fond). „V minulosti byly strukturální fondy čtyři a patřily sem i Evropský orientační a záruční fond pro zemědělství (EAGGF) a Finanční nástroj pro podporu rybolovu (FIFG). Od roku 2007 však byly transformovány na Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský rybářský fond a byly začleněny do společné zemědělské politiky“ (Žítěk, 2008, str. 56). Nyní tedy budou představeny tři dostupné fondy.

3.4.1 Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)

Tento fond se zaměřuje na tzv. tvrdé projekty, tedy financuje investiční projekty (výstavba infrastruktury, tvorba nových pracovních míst apod.). Byl založen v roce 1975 a jeho hlavním cílem je zvyšovat ekonomickou úroveň regionů a snižovat disparitu mezi regiony. Tento fond má také největší objem finančních prostředků. Hlavními oblastmi politiky ERDF jsou mj. produktivní investice k vytvoření nebo zachování pracovních míst, investice do infrastruktury nezbytné pro lokální rozvoj, investice do infrastruktury v regionech postižených strukturálními změnami nebo rozvoj endogenního potenciálu podporováním malého a středního podnikání (Wokoun, 2003).

3.4.2 Evropský sociální fond

Evropský sociální fond byl založen již v roce 1975 a je hlavním finančním nástrojem Evropské unie pro investice do lidských zdrojů. Zaměřuje se na tzv. měkké projekty jako je například podpora vzdělávání a kvalifikace nebo ochrana proti sociálnímu vyloučení. Hlavními oblastmi zaměření ESF je mj. integrace mladých lidí do pracovního procesu, integrace osob vyloučených z trhu práce, podpora rovných příležitostí na trhu práce nebo adaptace pracovníků na průmyslové změny (Wokoun, 2003).

3.4.3 Fond soudržnosti – Kohezní fond

Tento fond byl zřízen v roce 1993 na základě Maastrichtské smlouvy. „Ta stanovila, že finanční příspěvky z kohezního fondu budou poskytovány členským státům s HDP na obyvatele nižším, než je 90 % průměru společenství“ (Lacina, 2004, str. 164). „Z fondu jsou financovány projekty zaměřené na problematiku životního prostředí a trvale udržitelného rozvoje, společného zájmu v oblasti dopravní in-

frastruktury a infrastrukturní projekty“ (Stejskal, 2009, str. 43). Tento fond nejvíce využívají země, které přistoupili do Evropské unie v posledních letech.

3.5 Definice regionů v EU

V Evropské unii se používá dělení na územní statistické jednotky, tzv. NUTS (zkratka pochází z francouzského názvu *Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques*). „Tuto klasifikaci zavedl v roce 1988 Evropský statistický úřad EURO-STAT“ (Vilamová, 2005, str. 23). Hlavním důvodem pro zavedení společné evropské klasifikace je snaha o získávání zejména ekonomických informací o území na srovnatelné bázi (Wokoun, 2003). Využívá se hlavně pro provádění různých rozborů ekonomických ukazatelů v jednotlivých regionech, pro analýzu regionálních statistik členských států EU nebo pro potřebu regionální politiky EU. Pro základní úrovně NUTS 1-3 byly stanoveny směrné populační hranice, viz následující tabulka (Lacina, 2004).

Úroveň	Minimum	Maximum
NUTS 1	3 000 000	7 000 000
NUTS 2	800 000	3 000 000
NUTS 3	150 000	800 000

Tab. 1 Tabulka 1: Tabulka populačních hranic

Vymezení těchto statistických jednotek bylo nutné provést i v České republice. Vymezení bylo provedeno Českým statistickým úřadem po dohodě s EUROSTATEM. Díky tomu v České republice vznikly kraje a regiony soudržnosti. Systém členění v České republice je pak následující:

- NUTS 0 – stát
- NUTS 1 – území ČR
- NUTS 2 – regiony soudržnosti, celkem 8
- NUTS 3 – kraje (vyšší územně správní celky), celkem 14
- NUTS 4 – okresy, v současné době se označují jako LAG 1
- NUTS 5 – obce, v současné době se označují jako LAG 2 (Kohout, 2013)

Obr. 1 Obrázek 1: Regiony soudržnosti (NUTS II.) a kraje (NUTS III.)

3.6 Cíle regionální politiky EU v období 2007- 2013

V programovém období 2007- 2013 bylo na plnění regionální politiky EU připraveno 347 miliard EUR, což představuje přibližně jednu třetinu evropského rozpočtu tohoto období. Česká republika má možnost z této připravené částky čerpat více než 26 mld. EUR což je přes 750 milionů korun. Pro toto období byly na nadnárodní úrovni, tedy Evropskou komisí určeny tyto 3 základní cíle:

- Cíl 1. Konvergence

Tento cíl je zaměřen na urychlení konvergence členských států, které jsou nejméně rozvinuty. „Mezi hlavní cíle patří zlepšení podmínek pro růst a zaměstnanost prostřednictvím zvýšení kvality investic do hmotného a lidského kapitálu, rozvoje inovací a znalostí společnosti, zlepšení schopnosti přizpůsobovat se hospodářským a sociálním změnám, ochrany a zlepšování životního prostředí a výkonnosti správy“ (Žítek, 2008, str. 54). Jedná se o zásadní cíl pro strukturální fondy.

- Cíl 2. Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Tento cíl je určen především pro vyspělé státy a jeho hlavním posláním je zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivnosti regionů. „Mezi další cíle patří zvýšení zaměstnanosti v regionech díky tomu, že se zvýší investice do lidského kapitálu, inovací, podpory znalostní ekonomiky či podnikání a rozvoje trhů práce“ (Žítek, 2008).

- Cíl 3. Evropská územní spolupráce

„Cíl Evropská územní spolupráce je zaměřen na posílení přeshraniční spolupráce (prostřednictvím místních a regionálních iniciativ), na posílení nadnárodní spolupráce (opatření související s prioritami Společnosti) a na posílení mezinárodní spolupráce“ (Žítek, 2008, str. 55).

Na základě těchto tří cílů pak jednotlivé členské státy (jejich národní vlády) určí své hlavní cíle a priority. Konkrétní strategie a oblasti pro čerpání evropských

prostředků jsou pak stanoveny Národním strategickým referenčním rámcem, který byl zpracován všemi členskými státy a následně schválen Evropskou komisí (Programové období 2007-2013, 2012).

Česká republika se prostřednictvím fondů Evropské unie snaží naplnit následující cíle:

- Konkurenceschopná česká ekonomika
- Otevřená, flexibilní a soudržná společnost
- Aktivní prostředí
- Vyvážený rozvoj území

Tyto cíle jsou naplňovány prostřednictvím jednotlivých operačních programů, které jsou definovány v Národním strategickém referenčním rámci (Programové období 2007-2013, 2012).

Cíl	Fondy pro EU 27		Fondy pro ČR	
	2007-2013	2014-2020	2007-2013	2014-2020
Konvergence	283 mld. €	81,54 %	25,88 mld. €	96,68 %
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	54,96 mld. €	15,95 %	419,09 mil. €	1,56 %
Evropská územní spolupráce	8,72 mld. €	2,52 %	389,05 mil. €	1,46 %
Celkem	347 mld. €	100 %	26,69 mld. €	100 %

Tab. 2 Tabulka 2: Rozdělení finančních prostředků

Zdroj: (Programové období 2007-2013, 2012).

Tabulka nám představuje rozdělení finančních prostředků mezi cíle regionální politiky v Evropské unii a v České republice. Z tabulky je patrné, že více než 95% finančních prostředků směřuje v České republice na cíl č. 1, tedy konvergence.

3.7 Porovnání změn v operačních programech

Počet	Programovací období 2007-2013	Počet	Programovací období 2014-2020
1.	ROP NUTS II Severozápad	1.	Integrovaný regionální operační program
2.	ROP NUTS II Severovýchod		
3.	ROP NUTS II Jihovýchod		
4.	ROP NUTS II Jihozápad		
5.	ROP NUTS II Střední Čechy		
6.	ROP NUTS II Střední Morava		
7.	ROP NUTS II Moravskoslezsko		
8.	Integrovaný operační program		
9.	OP Doprava	2.	OP Doprava
10.	OP Životní prostředí	3.	OP Životní prostředí
11.	OP Podnikání a inovace	4.	OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
12.	OP Lidské zdroje a zaměstnanost	5.	OP Zaměstnanost
13.	OP Výzkum a vývoj pro inovace	6.	Výzkum, vývoj, vzdělávání
14.	Vzdělávání pro konkurenceschopnost		
15.	OP technická pomoc	7.	OP Technická pomoc
16.	OP Praha Konkurenceschopnost	8.	OP Praha – pól růstu
17.	OP Praha Adaptibilita		
18.	OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko	9.	OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko
19.	OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko	10.	OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko
20.	OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko	11.	OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko
21.	OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko	12.	OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko
22.	OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko	13.	OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko
23.	OP Mezinárodní spolupráce	14.	OP Mezinárodní spolupráce
24.	OP Nadnárodní spolupráce	15.	OP Nadnárodní spolupráce

Tab. 3 Tabulka 3 Změny v operačních programech

Z Tab. 3 je patrné, že oproti minulému období došlo k redukci počtu operačních programů. Jednotlivé regionální operační programy byly sloučeny pod jeden velký – Integrovaný regionální operační program. Byla také zavedena koncepce jednotného metodického prostředí (zavedení stejných pravidel skrze celý systém) a byl také rozšířen monitorovací systém. V rámci období 2014 – 2020 byly pro Českou republiku vyčleněny prostředky ve výši téměř 24 mld. Eur.

4 Praktická část

Na úvod této bakalářské práce byla položena výzkumná otázka, která předpokládala, že díky strukturálním fondům dojde k eliminaci regionálních disparit a posílení konkurenceschopnosti regionů. V praktické části se budeme snažit tuto výzkumnou otázku potvrdit/ vyvrátit. U každého regionu soudržnosti NUTS II. budou představeny cíle pro období 2007 – 2014, dále vývoj makroekonomických ukazatelů a úspěšnost čerpání dostupné finanční alokace. Na základě tohoto zkoumání bude provedeno celkové hodnocení úspěšnosti regionu. V závěru pak bude provedena diskuze nad efektivností strukturálních fondů a jejich přínos pro region.

4.1 Regionální operační program Střední Morava

Regionální operační program Střední Morava se skládá celkem ze dvou krajů – Olomouckého a Zlínského. Tento region soudržnosti patří mezi hospodářsky slabší regiony v porovnání s ostatními regiony ČR. Ekonomická struktura vykazuje silné konvergenční rysy, neboť je zde velký podíl primárního sektoru na tvorbě ekonomiky. Region také trápí strukturální nezaměstnanost, a to zejména v hospodářsky slabých regionech jako jsou okresy Jeseník, Šumperk či Vsetín.

V tomto regionu ve výchozím roce 2007 žilo cca 1 232 000 obyvatel, tedy 12 % obyvatelstva. V regionu nalezneme pouze 2 města s 50 000 a více obyvateli, a to konkrétně Olomouc a Zlín. Velká část obyvatel, téměř 45 % žije v obcích o velikosti 500 – 5 000 obyvatel.

4.1.1 Výchozí ekonomická situace

Ve výchozím roce 2007 ROP Střední Morava vytvářel 9,2 % celkové HDP České republiky. V ukazateli HDP/ obyvatel pak hodnota vycházela 77 % průměru České republiky. Zaměstnaných osob v regionu bylo přibližně 570 000, což představuje přibližně 11 % celkového počtu zaměstnaných osob v České republice. Velkým problémem v kraji byla nezaměstnanost citlivých skupin (osoby ve věku 20 – 25 let, osoby starší 50 let), dále nízká průměrná mzda ve srovnání s ČR či absence velkopodniku zaměstnávajícího více jak 10 000 lidí.

4.1.2 Cíle ROP Střední Morava pro období 2007 – 2014

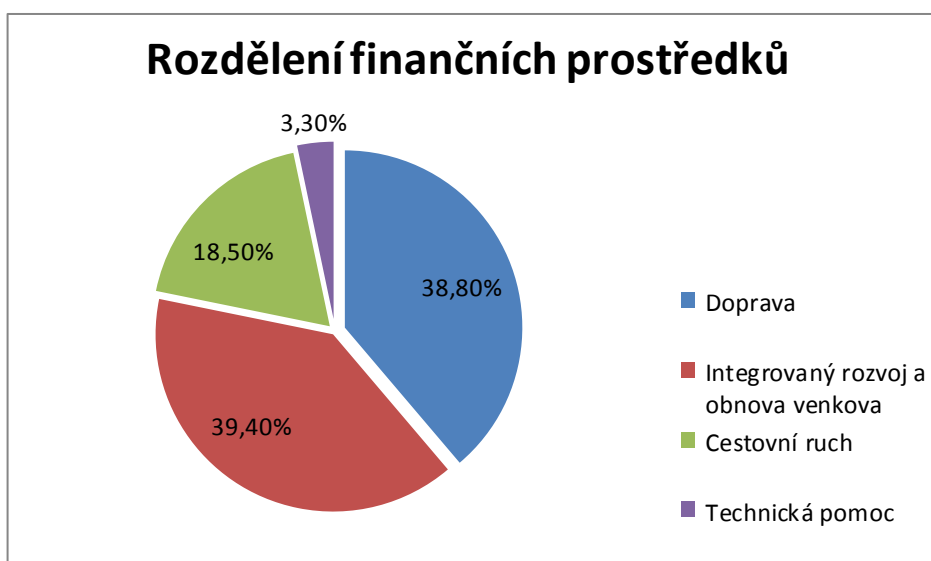
Každý ROP si nastaví na počátku období své cíle, které odpovídají potřebám regionu. ROP Střední Morava nastavil Globální cíl, ten rozvíjí celkem 3 specifické cíle a tyto cíle pak rozvíjí 4 prioritní osy.

- Globální cíl: „Zvýšení ekonomické vyspělosti, zlepšení konkurenceschopnosti regionu soudržnosti Střední Morava a životní úroveň jeho obyvatel ve svém komplexu.“

- Specifický cíl 1: „Zajištění efektivní, flexibilní a bezpečné dopravní infrastruktury v rámci ROP Střední Morava a spolehlivé, kvalitní a integrované veřejné dopravní služby.“
- Specifický cíl 2: „Zlepšení kvality života v ROP Střední Morava, zvýšení atraktivity regionálních center, měst a obcí, zajištění kvalitní a dostupné sociální služby a příznivých, podpůrných podmínek pro podnikání.“
- Specifický cíl 3: „Zlepšení atraktivnosti ROP Střední Morava pro účely cestovního ruchu zlepšením jeho infrastruktury, služeb, informovanosti a propagace.“
- Prioritní osa č. 1: Doprava
- Prioritní osa č. 2: Integrovaný rozvoj a obnova regionu
- Prioritní osa č. 3: Cestovní ruch
- Prioritní osa č. 4: Technická pomoc

Zdroj: (Dotace z evropských fondů, NUTS-Střední Morava I., str. 83)

Celková alokace připravená pro ROP Střední Morava činí 657 389 413 EUR.

Obr. 2 Obrázek 2 Rozdělení finančních prostředků v ROP Střední Morava

4.1.3 Zkoumané ekonomické ukazatele

- HDP

Hrubý domácí produkt představuje celkovou peněžní hodnotu statků a služeb vytvořenou v dané oblasti za dané období. Čím vyšší hodnota, tím lepší ekonomická situace v regionu. ROP Střední Morava dosahoval ve výchozím roce velikost HDP ve výši 352 053 mil. Kč. V následující Tab. 4 vidíme vývoj HDP ve sledovaném období 2007 – 2014.

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
v mil. Kč	352 053	374 364	366 089	368 167	379 967	381 098	383 883	410 562

Tab. 4 Tabulka 4 Vývoj HDP v ROP Střední Morava

Zdroj: Všechny údaje v praktické části jsou z Českého statistického úřadu (ČSÚ), v běžných cenách.

Z těchto dat vidíme, že se velikost HDP v průběhu období příliš neměnila, pouze oscilovala okolo hodnoty 375 000 mil. Kč. Ke změně došlo až na konci období v roce 2014, kdy hodnota přesáhla hranici 400 000 mil. Kč. Jako hlavní důvod pomalého nárůstu HDP v ROP Střední Morava musíme uvést ekonomickou krizi, která zasáhla celou Evropu v roce 2008. V hospodářsky slabých regionech došlo ke zvýšení nezaměstnanosti, poklesu výroby či neochotě lidí utrácet. Od roku 2014 však začala ekonomika opět výrazněji růst, což se výrazně projevilo i v našem zkoumaném regionu. Oproti roku 2013 došlo k nárůstu HDP o 6,9 %. Tento skokový nárůst může být zapříčiněn i dočerpáváním strukturálních fondů, neboť do konce roku 2015 musely být všechny možné dostupné prostředky vyčerpány.

- HDP/ obyvatel

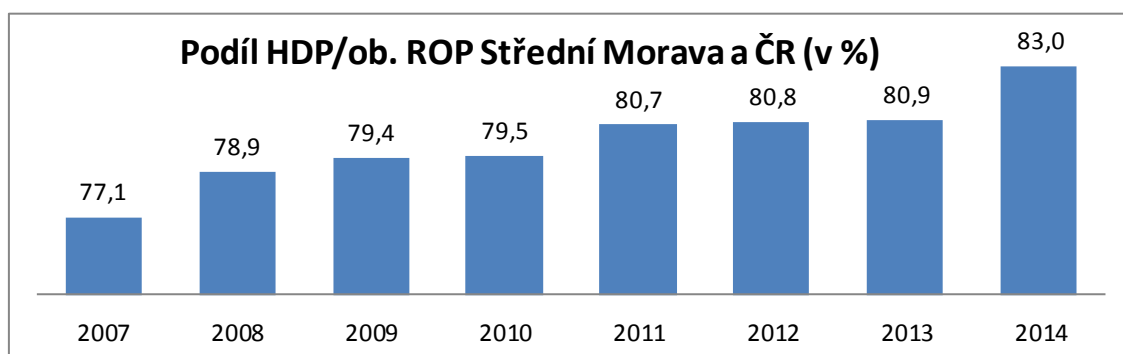
HDP na obyvatele představuje celkovou hodnotu HDP připadajícího na 1 obyvatele. Ukazuje tak ekonomickou úroveň regionu. ROP střední Morava dosahoval ve výchozím roce 2007 velikosti HDP/ obyvatel ve výši 286 104 Kč. V následující Tab. 5 vidíme vývoj HDP/ obyvatel ve sledovaném období.

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
v Kč	286 104	303 643	296 849	298 808	309 308	310 812	313 821	335 992

Tab. 5 Tabulka 5 Vývoj HPD/ obyvatel v ROP Střední Morava

Z těchto dat je patrné, že velikost HDP/ obyvatel se v průběhu období pohybovala okolo 300 000 Kč/ obyvatel. Pouze v roce 2014 přesáhla hranici 330 000 Kč/ obyvatel. Důvody těchto změn jsou stejné jako v případě velikosti HDP, protože v tomto regionu nedocházelo k žádné výrazné změně v demografické situaci. Za období 2007 – 2014 došlo v regionu k celkovému poklesu obyvatel z 1 232 000 na 1 221 000, což je pokles o 11 000 obyvatel. Trendy růstu HPD a HDP/ obyvatel tak musí být stejné.

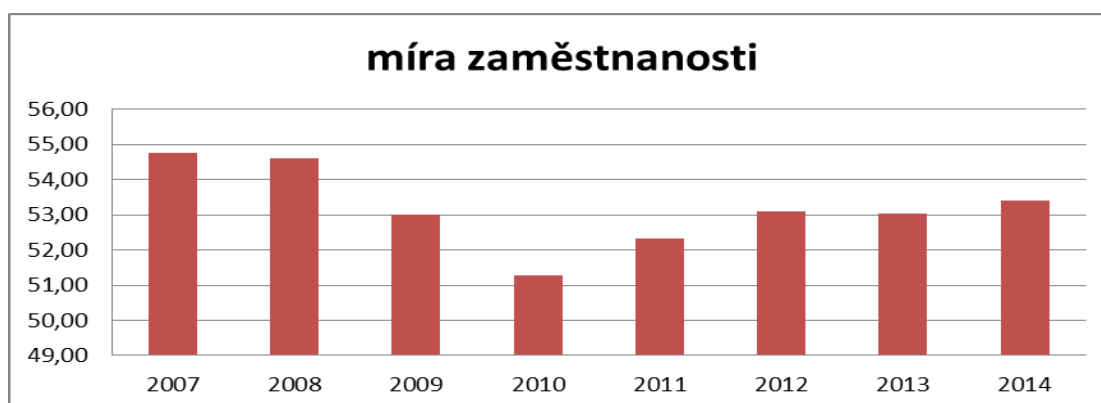
Pokud bychom však porovnali HDP/ obyvatele mezi ROP Střední Morava a Českou republikou, vidíme, že došlo k výraznému zvýšení během tohoto období, a to až o 5 %. Region se tedy blíží průměrnému HDP/ osobu v České republice.

Obr. 3 Obrázek 3 Podíl HDP/ ob. v ROP Střední Morava

- **Zaměstnanost**

Zaměstnanost udává, jak velké % lidí starších 15 let je zaměstnáno v daném regionu. Průměr České republiky se během sledovaného období pohyboval mezi 54,5 – 55,5 %. Tabulka zaměstnanosti je přiložena v přílohách.

Obr. 4 Obrázek 4 Míra zaměstnanosti v ROP Střední Morava

Z údajů je patrné, že během sledovaného období došlo k mírnému poklesu zaměstnanosti v regionu. Největší pokles nastal v roce 2009 a 2010 vlivem ekonomické krize, poté došlo k mírnému oživení a hodnota zaměstnanosti se pohybuje okolo 53 %. Za celorepublikovým průměrem tak region zaostává o 1-2 %. Velkým problémem do budoucna může být pro region demografické stárnutí obyvatelstva, protože v roce 2014 bylo téměř 225 tis. osob starších jak 64 let.

- **Další vybrané ukazatele:**

Průměrná mzda: Během celého období 2007 - 2014 se průměrná mzda pohybovala mezi 88-89 % celorepublikového průměru.

Hosté v ubytovacích zařízeních: Na počátku došlo k poklesu ubytovaných hostů, ale od roku 2011 se počet začal zvyšovat, a v konečném důsledku došlo k navýšení počtu hostů oproti výchozímu roku o 120 000 návštěvníků.

4.1.4 Zhodnocení regionu

Ze zkoumaných ekonomických dat vyplývá, že strukturální fondy nejvíce napomohly regionu k snížení disparity mezi ekonomickou úrovní ROP Střední Morava a ČR. Negativně se však projevuje mírný pokles zaměstnanosti a zvýšení počtu ekonomicky neaktivních obyvatel. V rámci prioritní osy 1 (týká se dopravní infrastruktury) bylo opraveno mnoho km silnic II. a III. tříd a byly zbudovány nové cyklostezky. Na základě zveřejněných evaluací vydávaných ROP Střední Morava je však patrné, že v hospodářsky slabých regionech (Jeseník, Šumperk, Vsetín) nedošlo k výrazným investicím či opravám. Velké množství projektů bylo realizováno poblíž velkých měst Olomouc a Zlín, kde sídlí centra regionálních rad. Prioritní osa 3 Cestovní ruch alokovala nejvíce finančních prostředků do turisticky atraktivních regionů s největším potenciálem návštěvníků.

V rámci čerpání alokované částky ROP Střední Morava bylo k 31. 8. 2015 vyčerpáno a proplaceno 78,2 % dostupné alokace. Podle tiskové zprávy Rady ROP Střední Morava z února 2016 budou alokované finanční prostředky plně využity. Celkově lze říci, že strukturální fondy pomohly danému regionu ke zvýšení ekonomické úrovně jako celku.

4.2 ROP Jihovýchod

Regionální operační program Jihovýchod se skládá celkem ze dvou krajů- Jihomoravského a Vysočina. V tomto regionu ve výchozím roce žilo cca 1 650 000 obyvatel, tedy 16 % obyvatelstva ČR. Pro region je typické rovnoměrné rozvrstvení obyvatel, 33 % z nich žije v obcích do 2 000 obyvatel, 22 % v městečkách 2 000 – 10 000 obyvatel, 22 % v městech 10 000 – 99 000 obyvatel a 22 % v městě Brně. Město Brno má dominantní roli v tomto regionu a nejvýrazněji se podílí na ekonomické, sociální či dopravní vybavenosti.

4.2.1 Výchozí ekonomická situace

Tento region soudržnosti zaujímá druhé místo v ekonomické vyspělosti v rámci České republiky. HDP tohoto regionu zaujímá cca 15 % celkové HDP ČR a HDP/obyvatel činí 91 % republikového průměru. Ekonomická úroveň regionu v posledních letech roste a dochází tak k přibližování k průměru EU28. V regionu dochází k růstu průmyslové výroby (strojírenství, energetika) nebo rozvoji inovací a inovačního podnikání (hlavně v městě Brně a jeho okolí). Zaměstnaných osob v regionu bylo cca 790 000, což představuje 15,5 % celkové počtu zaměstnaných osob v České republice. Většina dalších ekonomických ukazatelů jsou srovnatelná s celorepublikovým průměrem.

4.2.2 Cíle ROP Jihovýchod pro období 2007 – 2014

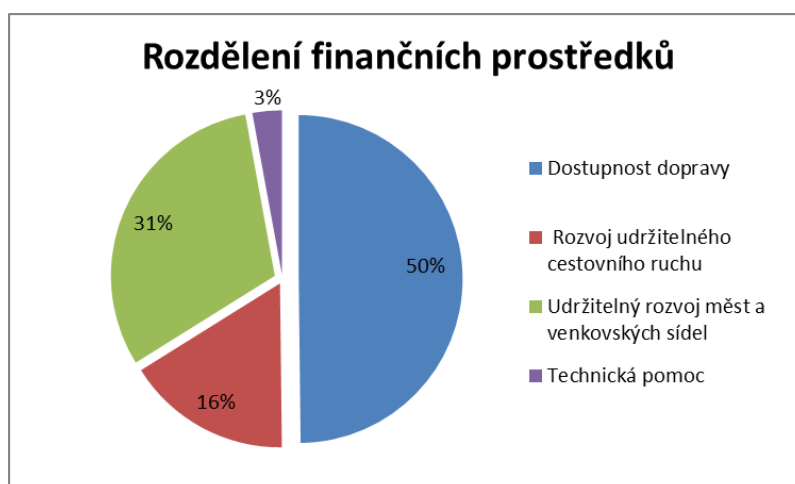
- Globální cíl: „Posilování konkurenceschopnosti regionu vytvořením podmínek pro efektivní využívání rozvojového potenciálu na území NUTS 2 Jihovýchod prostřednictvím komplexního zlepšení dopravní dostupnosti a propojení roz-

vojových pólů regionu, vedoucího k využívání potenciálu v oblasti cestovního ruchu. Dále zkvalitňování podmínek pro život obyvatel ve městech a na venkově v souladu s principy udržitelného rozvoje.“

- Specifický cíl 1: „Zkvalitnit dopravní dostupnost a dopravní obslužnost území při respektování ochrany životního prostředí.“
- Specifický cíl 2: „Zvýšit účast udržitelného cestovního ruchu na hospodářské prosperitě regionu.“
- Specifický cíl 3: „Zkvalitnit podmínky pro život obyvatel ve městech a na venkově.“
- Prioritní osa č. 1: Dostupnost dopravy
- Prioritní osa č. 2: Rozvoj udržitelného cestovního ruchu
- Prioritní osa č. 3: Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel
- Prioritní osa č. 4: Technická pomoc

Zdroj: (Strukturální fondy, Programový dokument JV, str. 63)

Celková alokace připravená pro ROP Jihovýchod činí **720 363 547 EUR**.

Obr. 5 Obrázek 5 Rozdělení finančních prostředků v ROP Jihovýchod

4.2.3 Zkoumané ekonomické ukazatele:

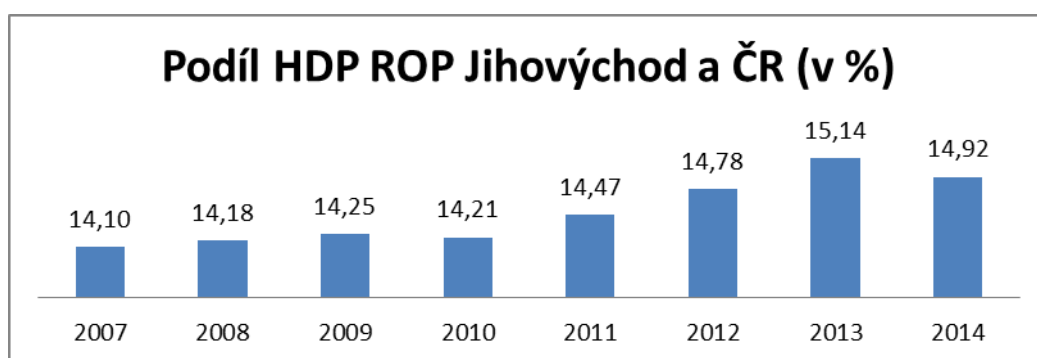
- HDP

Hrubý domácí produkt dosahuje nejvyšších hodnot ze všech regionů soudržnosti NUTS II. Ve výchozím roce 2007 dosahoval 540 269 mil. Kč. V následující Tab. 6 vidíme vývoj HDP ve sledovaném období 2007 – 2014.

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
v mil. Kč	540 269	569 245	558 784	561 852	582 183	597 527	617 154	635 881

Tab. 6 Tabulka 6 Vývoj HDP v ROP Jihovýchod

Z údajů je patrné, že velikost HDP v daném období průběžně rostla, pouze v období krize mírně poklesla. Oproti jiným regionům však pokles není tolik výrazný. Stejně jako v jiných regionech můžeme výraznější růst mezi lety 2012 – 2014 přičíst zlepšení ekonomické situace nebo snaze dočerpávat připravené finanční prostředky ze strukturálních fondů. Zajímavé je však srovnání tvorby HDP v regionu v porovnání s celou Českou republikou. Toto srovnání je představeno v Obr. 6.

Obr. 6 Obrázek 6 Podíl HDP ROP Jihovýchod a ČR

Z grafu je patrné, že oproti jiným regionům soudržnosti, podíl HDP ROP Jihovýchod k HDP České republiky průběžně roste. Velkou zásluhu na tom má rozvoj města Brna, kde byla vybudována vědecká centra. Ačkoliv v roce 2014 došlo k mírnému poklesu, ukazuje se, že významnost celého regionu roste a město Brno se stává strategickým centrem investorů v České republice.

- HDP/ obyvatel

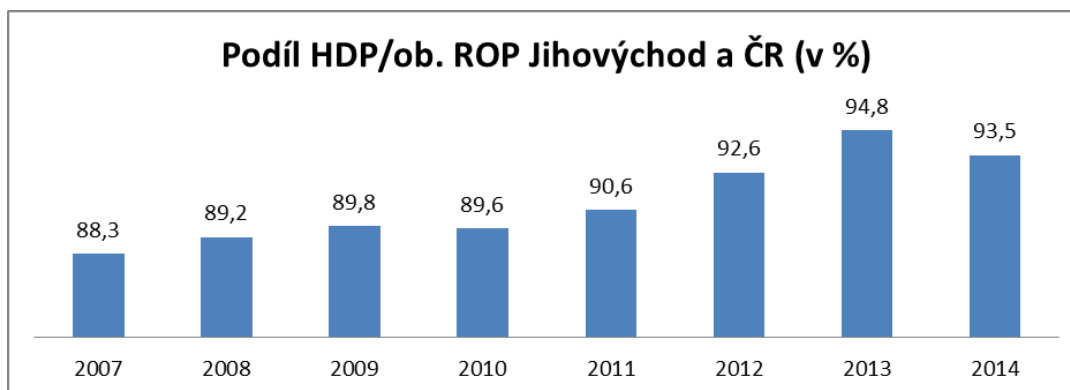
Tento ukazatel nejlépe představuje ekonomickou úroveň regionu. ROP Jihovýchod dosahoval ve výchozím roce 2007 velikosti HDP/ obyvatel ve výši 327 838 Kč. V následující Tab. 7 vidíme vývoj HDP/ obyvatel ve sledovaném období.

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
v Kč	327 838	343 332	335 538	336 930	347 239	355 932	367 551	378 347

Tab. 7 Tabulka 7 Vývoj HDP/ obyvatel v ROP Jihovýchod

Z těchto dat je patrné, že ekonomická úroveň regionu v průběhu sledované období vzrostla. Trend je stejný jako u velikosti HDP, v období 2009 a 2010, kdy propukla ekonomická krize, je zaznamenán mírný pokles. V konečném důsledku však HDP/ obyvatele vzrostlo o 50 000 na 378 347 Kč/obyvatele. K nárůstu došlo i přesto, že počet obyvatel v regionu se zvýšil o 30 000 na 1 680 000 obyvatel.

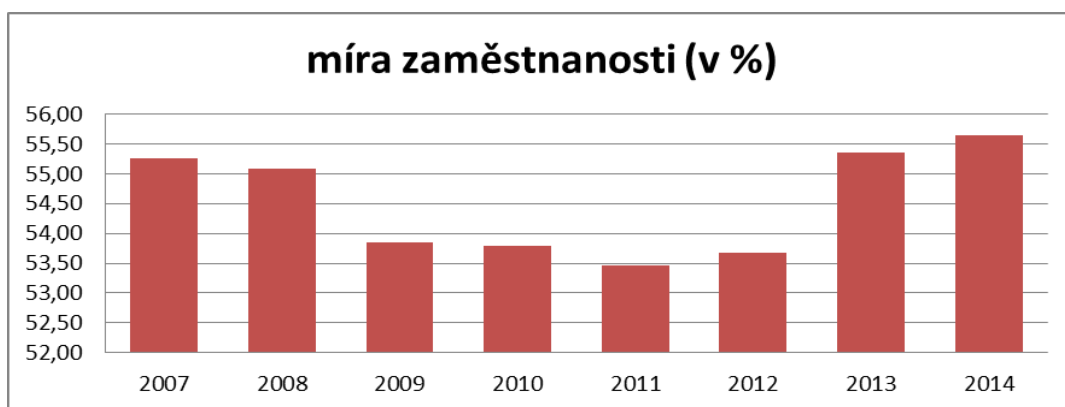
Pokud porovnáme HDP/ obyvatele mezi ROP Jihovýchod a Českou republikou zjišťujeme, že došlo k zlepšení procentuálního vyjádření a překonání hranice 90 %. Region tak má velké předpoklady, aby během příštích několika let dosáhl průměru České republiky.

Obr. 7 Obrázek 7 Podíl HDP/ ob. v ROP Jihovýchod

- **Zaměstnanost**

Zaměstnanost udává, jak velké % lidí starších 15 let je zaměstnáno v daném regionu. Průměr České republiky se během sledovaného období pohyboval mezi 54,5 – 55,5 %. Tabulka zaměstnanosti je přiložena v přílohách.

Obr. 8 Obrázek 8 Míra zaměstnanosti v ROP Jihovýchod

Z grafu je patrné, že během sledovaného období došlo k nepatrnému nárůstu zaměstnanosti na 55, 64 %. V období krize, v letech 2009 – 2011 došlo k poklesu na 53,5 %, v roce 2012 hodnota stále stagnovala na této úrovni, ale v posledních dvou letech došlo k nárůstu přes 55 %. Region se tak dostal na úroveň celorepublikového průměru, jehož hodnota v roce 2014 dosahovala 55,7 %. Velkou zásluhu na tom má rozvoj strojírenských a vědecko-technických odvětví. Na rozdíl od jiných regionů zde není tolik zásadní demografický problém, protože počet osob starších 65 let nemá tak velkou vzrůstající tendenci.

- Další vybrané ukazatele

Průměrná mzda: V rámci průměrné mzdy dochází k rozdílům mezi Jihomoravským krajem a krajem Vysočina. Zatímco v Jihomoravském kraji dosahuje průměrná mzda 95 % celorepublikového průměru, v kraji Vysočina je to pouze 89 % celorepublikového průměru. Jihomoravský kraj má vyšší průměrnou mzdu díky městu Brnu, které je ekonomickým centrem Moravy.

Hosté v ubytovacím zařízení: V průběhu období došlo k nárůstu počtu ubytovaných hostů o 350 000. Největší podíl na tomto nárůstu má Jihomoravský kraj, kde došlo k navýšení o 300 000 návštěvníků, v kraji Vysočina pak byl zaznamenán nárůst pouze o 50 000 návštěvníků.

4.2.4 Zhodnocení regionu

Z výše uvedených dat v tomto regionu lze charakterizovat průběh sledovaného období jako velmi úspěšný. Téměř všechny ekonomické ukazatele regionu byly vylepšeny. V ukazateli HDP/ obyvatele bylo téměř dosaženo celorepublikového průměru, k čemuž výraznou měrou napomohly strukturální fondy. V rámci prioritní osy 1 dostupnost dopravy byly naplněny cíle a došlo k opravám silnic II. a III. tříd a ke zvýšení počtu osob využívajících veřejnou dopravu. Prioritní osa 2 zaměřená na cestovní ruch napomohla k zvýšení návštěvnosti regionu a k jeho propagaci. V rámci čerpání alokované částky bylo k 31. 8. 2015 vyčerpáno a proplaceno 85,4 % dostupné částky, což je nejlepší výsledek ze všech regionálních operačních programů.

Tohoto výborného výsledku dosáhl region především díky ekonomické síle města Brna. To se mj. i díky strukturálním fondům stalo ekonomickým a průmyslovým centrem, kam za prací denně dojíždí velké množství obyvatel regionu. Region díky tomu ekonomicky vzrostl, městu Brno to však způsobilo určité problémy. Podobně jako jiná velká města v ČR nebylo ani Brno na tak náhlý ekonomický rozvoj infrastrukturně ani kapacitně připraveno. Město se potýkalo s nedostatkem kapacit v mateřských školách, dopravními zácpami či městskou nezaměstnaností. Před Brnem tak nyní stojí výzva, jak si s touto situací poradit, neboť případné ekonomické problémy Brna by způsobily problémy v celém regionu.

4.3 ROP Jihozápad

Regionální operační program Jihozápad se skládá celkem ze dvou krajů- Jihočeského a Plzeňského. V tomto regionu žilo ve výchozím roce cca 1 185 000 obyvatel, tedy 11,5 % obyvatelstva České republiky. Pro region je typická nízká hustota osídlení (67 obyv./ km²), což je polovina republikového průměru. Region se také vyznačuje nejvyšším podílem malých obcí (do 500 obyvatel). Velkou roli zde hrají krajská města Plzeň a České Budějovice, kde žije podstatná část obyvatel regionu.

4.3.1 Výchozí ekonomická situace

Pro tento region soudržnosti je výhodné, že mezi Jihočeským a Plzeňským krajem nejsou výrazné rozdíly a jejich makroekonomické ukazatele jsou přibližně stejné. Ve výchozím roce 2007 region vytvářel cca 10 % celkového HDP ČR a HDP/ obyvatel činil 89 % republikového průměru. Region těží ze strategické polohy, protože sousedí s Německem a Rakouskem. Mezi potenciální hrozby můžeme zařadit demografické stárnutí obyvatel či zpomalování tempa růstu hospodářství v regionu. Zaměstnaných osob ve výchozím roce bylo cca 585 000, což představuje 11,5 % celkového počtu zaměstnaných osob v České republice. V rámci srovnání s ČR má region vysoký podíl zaměstnanosti v zemědělství a průmyslu, naopak nižší podíl vykazuje sektor služeb.

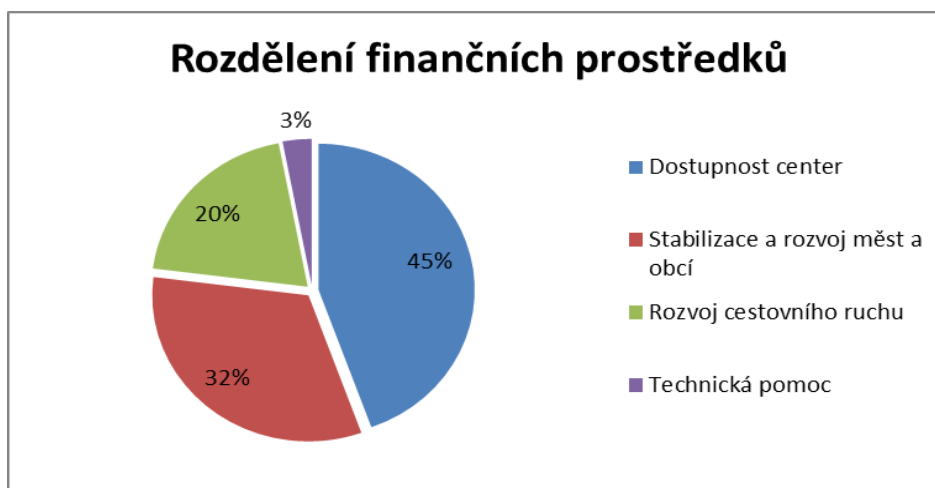
4.3.2 Cíle ROP Jihozápad pro období 2007 – 2014

ROP Jihozápad nastavil globální cíl, který pak rozvíjí 4 prioritní osy.

- Globální cíl: „Zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivity regionu v zájmu dlouhodobě udržitelného zvyšování kvality života obyvatel“
- Prioritní osa č. 1: Dostupnost center
- Prioritní osa č. 2: Stabilizace a rozvoj měst a obcí
- Prioritní osa č. 3: Rozvoj cestovního ruchu
- Prioritní osa č. 4: Technická pomoc

Zdroj: (Dotace z evropských fondů 2010, NUTS-Jihozápad I., str. 43)

Celková alokace připravená pro ROP Jihozápad činí **619 651 254 EUR**.

Obr. 9 Obrázek 9 Rozdělení finančních prostředků v ROP Jihozápad

4.3.3 Zkoumané ekonomické ukazatele

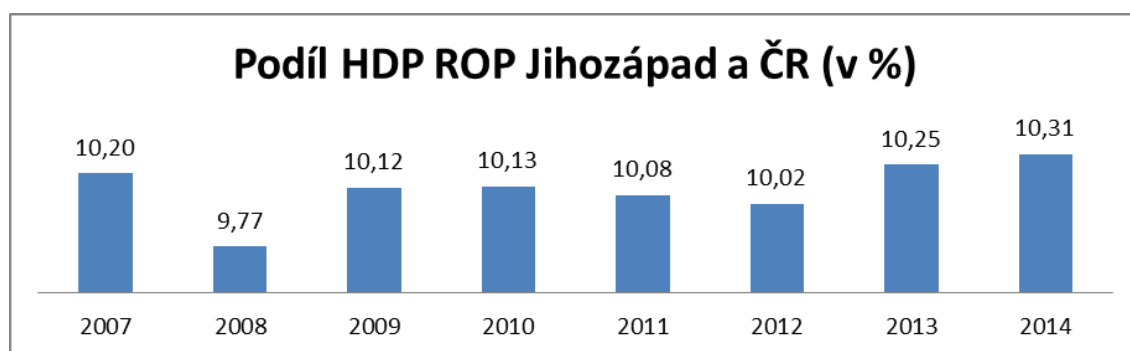
- HDP

HDP je jedním z nejdůležitějších ekonomických ukazatelů regionu. Ve výchozím roce 2007 dosahoval výše 390 928 mil. Kč, což představuje asi 10 % celkového HDP České republiky. V následující Tab. 8 vidíme vývoj HDP ve sledovaném období 2007 – 2014.

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
v mil. Kč	390 928	392 446	396 854	400 435	405 296	405 062	418 041	439 452

Tab. 8 Tabulka 8 Vývoj HDP v ROP Jihozápad

Z údajů je patrné, že HDP v průběhu celého období mírně rostl, a to i v době ekonomické krize v letech 2009 – 2011. Oproti jiným regionům zde však došlo k pomalejšímu nastartování ekonomiky a růst HDP je velmi pomalý. K výraznějšímu růstu tak došlo pouze v roce 2014, což je způsobeno nejen výrazným oživením ekonomiky ale také snahou dočerpat připravené finanční prostředky z Evropské unie. Růst HDP by v tomto regionu měl být výraznější i díky výhodné poloze (sousedí s Rakouskem a Německem), protože k růstu napomáhají i programy územní spolupráce Česká republika – Rakousko a Česká republika – Bavorsko. Srovnání tvorby HDP ROP Jihozápad a ČR je pak představeno v Obr. 10.

Obr. 10 Obrázek 10 Podíl HDP ROP Jihozápad a ČR

Z grafu je patrné, že podíl HDP ROP Jihozápad k HDP ČR stagnuje, a dokonce v minulých letech klesal. Výsledná hodnota je však o pár setin lepší než na počátku výchozího roku 2007. Rozvoji regionu napomáhají hlavně velká města Plzeň a České Budějovice, či cestovní ruch v oblasti Národního parku Šumava.

- HDP/ obyvatel

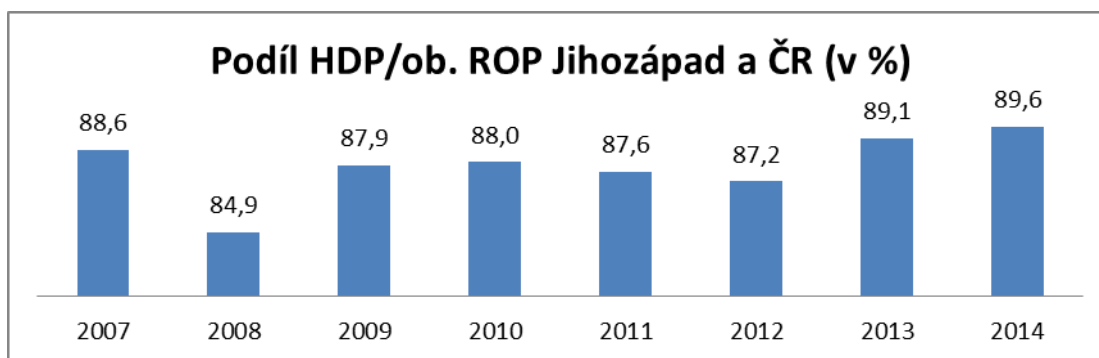
Tento ukazatel představuje ekonomickou úroveň regionu. ROP Jihozápad dosahoval ve výchozím roce 2007 velikosti HDP/ obyvatel ve výši 328 870 Kč. V následující Tab. 9 vidíme vývoj HDP/ obyvatel ve sledovaném období.

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
v Kč	328 870	326 849	328 463	330 956	335 676	335 206	345 681	362 912

Tab. 9 Tabulka 9 Vývoj HDP/ obyvatel v ROP Jihozápad

Z údajů je patrné, že se ekonomická úroveň v průběhu období příliš neměnila, avšak v posledním roce sledování vzrostla. Projevuje se zde podobný trend jako u HDP, celé období přibližně stejné makroekonomické hodnoty vyjma roku 2014, kdy došlo k nárůstu. V konečném důsledku se ekonomická úroveň regionu zvýšila o cca 30 000 na 362 912 Kč/ obyvatel.

Pokud bychom však porovnali HDP/ obyvatele mezi ROP Jihozápad a Českou republikou, vidíme, že se kromě roku 2008 pohyboval mezi 87-89%. V závěru období pak došlo k mírnému zlepšení a jen těsně nebylo dosaženo 90 % republikového průměru. Vývoj podílu HDP/ obyvatel regionu a České republiky je představen v Obr. 11.

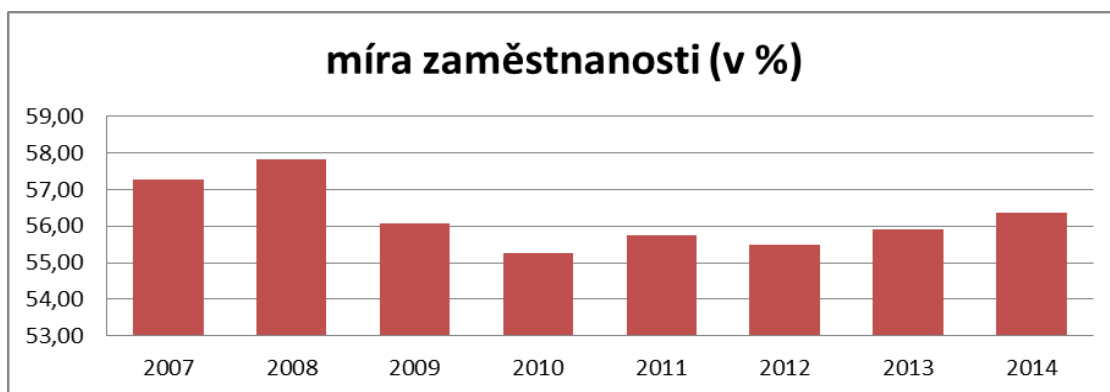

Obr. 11 Obrázek 11 Podíl HDP/ ob. v ROP Jihozápad

- **Zaměstnanost**

Zaměstnanost udává, jak velké % lidí starších 15 let je zaměstnáno v daném regionu. Průměr České republiky se během sledovaného období pohyboval mezi 54,5 – 55,5 %. Tabulka zaměstnanosti v průběhu období je dostupná v přílohách.

Z údajů je patrné, že zaměstnanost ve výchozím roce 2007 přesahovala celorepublikový průměr. Poté však, vlivem ekonomické krize, došlo k jejímu poklesu na úroveň 55 – 56 %, kde se pohybuje po zbytek období. V roce 2014 dosahuje hodnoty 56,38 %, tedy cca o 1 % horší výsledek než na počátku období. Hodnota je ale stále vyšší než republikový průměr. Vývoj zaměstnanosti můžeme pozorovat v Obr. 12. Důležitou roli pro ukazatel zaměstnanosti hrají krajská města České Budějovice a Plzeň, kam dojíždí za prací mnoho lidí. Obyvatelé starší 65 let tvoří cca 20 % celkové populace regionu, a toto % se v posledních letech neustále zvětšuje.

Obr. 12 Obrázek 12 Míra zaměstnanosti v ROP Jihozápad

- Další vybrané ukazatele

Průměrná mzda: během celého období 2007 – 2014 se mzda pohybovala mezi 92 % celorepublikového průměru. V rámci regionu pak byla průměrná mzda mírně vyšší v Plzeňském kraji.

Hosté v ubytovacím zařízení: V průběhu období došlo k nárůstu počtu ubytovaných hostů o 250 000. Velký podíl na nárůstu má Jihočeský kraj, kde došlo k navýšení o 200 000 ubytovaných hostů. Jihočeský kraj eviduje oproti Plzeňskému kraji dvojnásobný počet ubytovaných hostů a výraznou mírou přispívá rozvoji cestovního ruchu.

4.3.4 Zhodnocení regionu

Podle zkoumaných ekonomických ukazatelů nedošlo v průběhu období k výraznému zlepšení či zhoršení sledovaných údajů. HDP a HDP/ obyvatele mají ve srovnání s průměrem České republiky stejné hodnoty jako ve výchozím roce 2007. Region tedy neroste rychleji než průměr ČR, ale ani nezaostává. U zaměstnanosti sice došlo k poklesu o 1 %, stále se však region pohybuje nad republikovým průměrem. Strukturální fondy nejvíce dopomohly k opravám silnic II. tříd, zlepšení kulturního a sportovního využití v regionu a k rozvoji cestovního ruchu. V oblasti průmyslu a inovací k výraznému nárůstu nedošlo. V rámci čerpání alokované částky bylo k 31. 8. 2015 vyčerpáno a proplaceno 79,8 % dostupné částky. Podle vyjádření Rady ROP Jihozápad z března 2016 však nakonec budou všechny dostupné prostředky plně využity a proplaceny. Závěrem můžeme konstatovat, že region si udržel díky strukturálním fondům přibližně stejnou ekonomickou úroveň.

4.4 ROP Severovýchod

Regionální operační program Severovýchod se skládá celkem ze tří krajů- Pardubického, Královéhradeckého a Libereckého. V tomto regionu žilo ve výchozím roce 2007 cca 1 490 000 obyvatel, tedy 14,5 % obyvatelstva České republiky. ROP Severovýchod lze charakterizovat jako zemědělsko-průmyslový s rozvinutými službami. Některá průmyslová odvětví zde mají dlouholetou tradici, např. strojírenství,

textilní výroba, potravinářství či elektrotechnický průmysl. Vzhledem k tomu, že se v regionu nachází více pohoří (Krkonoše, Jizerské hory, Orlické hory), nalezneme v regionu hodně malých obcí do 1 000 obyvatel.

4.4.1 Výchozí ekonomická situace

Region Severovýchod patří v rámci ekonomické vyspělosti mezi průměrně rozvinuté regiony České republiky. HDP zaujímá cca 12 % celkového HDP ČR a HDP/obyvatel činí 83,5 % republikového průměru. V porovnání mezi kraji jsou jisté rozdíly, Liberecký a Pardubický kraj dosahují cca 80 % republikového průměru, Královehradecký kraj hodnoty 88%. Ekonomika regionu těží mj. z cestovního ruchu (Krkonoše, Jizerské hory) ale důležité je také zemědělství (oblast Polabí). Zaměstnaných osob bylo cca 705 000, což představuje 14 % celkového počtu zaměstnaných osob v ČR.

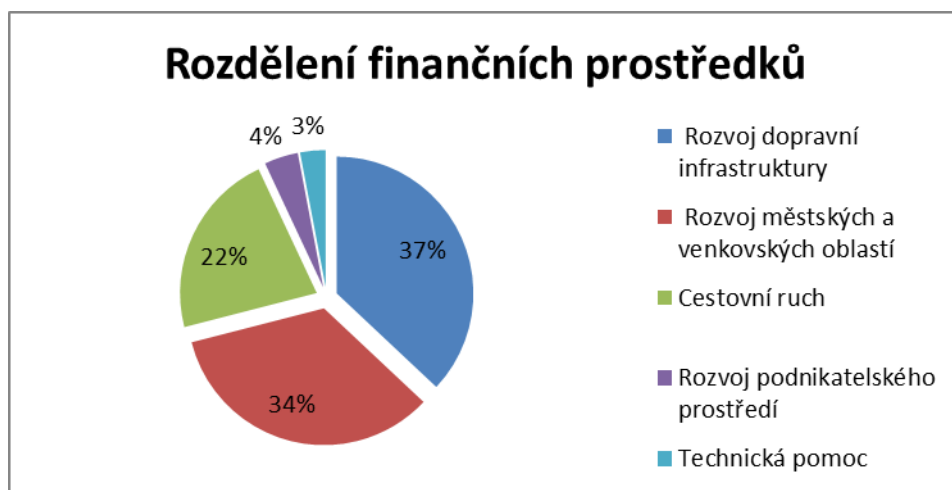
4.4.2 Cíle ROP Severovýchod pro období 2007 – 2014

ROP Severovýchod nastavil globální cíl, ten rozvíjí 4 specifické cíle a tyto cíle pak rozvíjí 5 prioritních os.

- Globální cíl: „Zvýšení kvality fyzického prostředí regionu, což povede ke zvýšení atraktivity regionu pro investice, podnikání a život obyvatel. Prostřednictvím zvýšení atraktivity regionu bude docházet k jeho konvergenci k průměrné úrovni socioekonomického rozvoje EU.“
- Specifický cíl 1: „Zvýšit dostupnost regionu a efektivnost dopravy při respektování ochrany životního prostředí.“
- Specifický cíl 2: „Zlepšit kvalitu života a veřejných služeb pro obyvatelstvo s důrazem na snižování regionálních disparit.“
- Specifický cíl 3: „Zvýšit efektivnost využití přírodního a kulturního potenciálu regionu.“
- Specifický cíl 4: „Zvýšit atraktivitu regionu pro podnikání a investice.“
- Prioritní osa č. 1: Rozvoj dopravní infrastruktury
- Prioritní osa č. 2: Rozvoj městských a venkovských oblastí
- Prioritní osa č. 3: Cestovní ruch
- Prioritní osa č. 4: Rozvoj podnikatelského prostředí
- Prioritní osa č. 5: Technická pomoc

Zdroj: (Dotace z evropských fondů 2010, NUTS-Severovýchod, str. 87)

Celková alokace připravená pro ROP Severovýchod činí 656 457 606 EUR.

Obr. 13 Obrázek 13 Rozdělení finančních prostředků v ROP Severovýchod

4.4.3 Zkoumané ekonomické ukazatele

- HDP

HDP patří mezi důležité makroekonomické ukazatele regionu. Ve výchozím roce 2007 dosahoval výše 457 386 mil. Kč, což představuje cca 12 % celkového HDP České republiky. V následující Tab. 10 vidíme vývoj HDP ve sledovaném období 2007 – 2014.

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
v mil. Kč	457 386	470 057	458 984	467 258	476 958	472 163	477 041	503 805

Tab. 10 Tabulka 10 Vývoj HDP v ROP Severovýchod

Z údajů je patrné, že velikost HDP byla v průběhu období téměř stejná a nerostla, k výraznějšímu růstu došlo pouze v roce 2014. Stejně jako v jiných regionech můžeme stagnaci růstu připočítat ekonomické krizi, v tomto regionu však došlo k oživení a růstu později než v jiných regionech. K růstu v roce 2014 navíc dopomohlo i dočerpávání strukturálních fondů. Srovnáme-li poměr tvorby HDP v regionu a HDP České republiky, zjistíme, že hodnoty jsou vzácně vyrovnané a po celé období dosahují hodnoty 11,7 – 11,8 %. Lze takto konstatovat, že HDP regionu rostl stejně rychle, jako HDP České republiky.

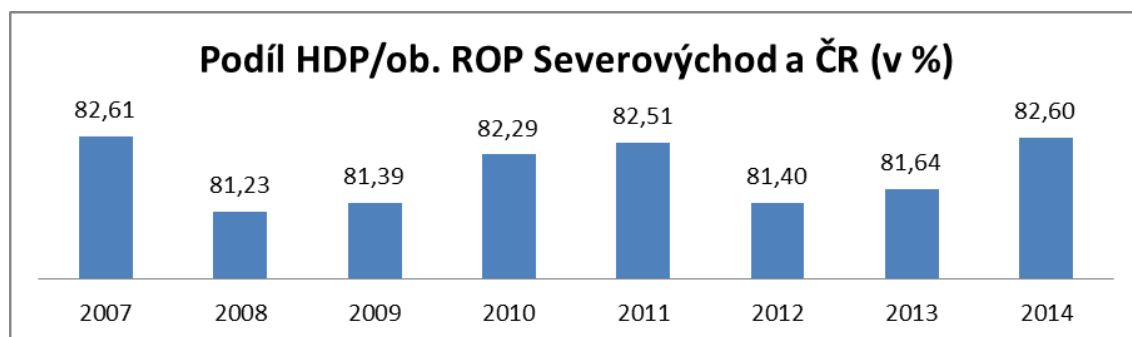
- HDP/ obyvatel

Tento ukazatel představuje ekonomickou úroveň regionu. ROP Severovýchod dosahoval ve výchozím roce 2007 velikosti HDP/ obyvatel ve výši 306 651 Kč. V následující Tab. 11 vidíme vývoj HDP/ obyvatel ve sledovaném období.

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
v Kč	306 651	312 745	304 242	309 329	316 192	313 045	316 696	334 387

Tab. 11 Tabulka 11 Vývoj HDP/ obyvatel v ROP Severovýchod

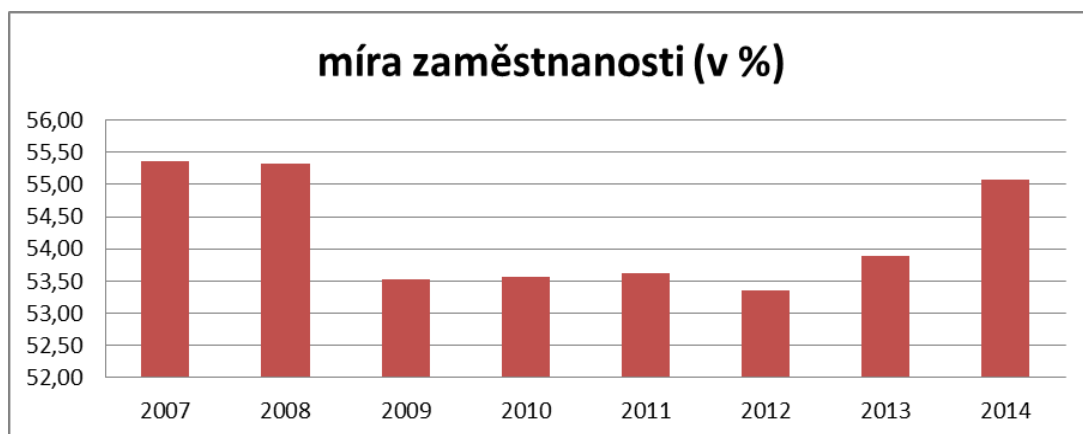
Z tabulky je patrné, že v průběhu období nedošlo k výrazné změně ekonomické úrovně. Ta po celé období zůstávala přibližně stejná, pouze v roce 2014 došlo k zvýšení na 334 387 Kč/ obyvatele. Vzhledem k tomu, že nedocházelo k výrazným demografickým změnám, časová řada je podobná jako u HDP. Pokud bychom porovnali HDP/ obyvatele mezi ROP Severovýchod a Českou republikou, vidíme, že i když docházelo k určitým výkyvům, výsledná hodnota je stejná jako na počátku období. Region tedy zůstal na stejné úrovni v porovnání s průměrem České republiky. Vývoj za celé období je představen v Obr. 14.

Obr. 14 Obrázek 14 Podíl HDP/ ob. v ROP Severovýchod

- **Zaměstnanost**

Zaměstnanost udává, jak velké % lidí starších 15 let je zaměstnáno v daném regionu. Průměr České republiky se během sledovaného období pohyboval mezi 54,5 – 55,5 %. Tabulku zaměstnanosti v průběhu období nalezneme v přílohách. Z údajů je patrné, že v průběhu sledovaného období došlo k mírnému poklesu v řádu setin %. Celý vývoj nalezneme v Obr. 15. Vývoj zaměstnanosti je podobný jako u jiných regionů soudržnosti NUTS II. V roce 2009 vidíme velký pokles o 2 % na 53,5 %, a právě kolem této hodnoty se ukazatel pohybuje několik období. V roce 2014 pak došlo vlivem ekonomické konjunktury k nárůstu a dosažení hodnoty 55 %. Region tak v konečném důsledku zaostává pouze o 0,5 % za republikovým průměrem. Potenciální hrozbou pro tento region může být demografická křivka regionu, protože v roce 2014 žilo na jeho území 280 000 lidí starších 64 let.

Obr. 15 Obrázek 15 Míra zaměstnanosti v ROP Severovýchod

- Další vybrané ukazatele

Průměrná mzda: V průběhu celého období 2007 – 2014 se mzda pohybovala na úrovni 90 % celorepublikového průměru. V rámci regionu byla mzda o několik desítek korun vyšší v krajích Libereckém a Královehradeckém oproti Pardubickému kraji.

Hosté v ubytovacím zařízení: V průběhu období došlo k poklesu počtu ubytovaných hostů o 10 000. Ve výchozím roce 2007 bylo v regionu ubytováno 2 000 000 hostů, v průběhu období docházelo k poklesu až na 1 750 000 hostů, a i přes nárůst v posledních letech nedošlo k dosažení hodnot z roku 2007. Jediným krajem, kde došlo k mírnému nárůstu, byl Královehradecký kraj, a to především díky pohoří Krkonoše.

4.4.4 Zhodnocení regionu

V průběhu sledovaného období nedošlo k zásadnímu zlepšení makroukazatelů. HDP rostl obdobně rychle jako průměr České republiky, a HDP/ obyvatel v porovnání s průměrem ČR zůstal totožný. U zaměstnanosti došlo k mírnému poklesu v řádu setin %. Ve statistice počtu ubytovaných hostů došlo k poklesu i přesto, že část strukturálních fondů byla zaměřena na podporu cestovního ruchu. Díky strukturálním fondům byly opraveny silnice II. a III. třídy, provedena revitalizace historických center měst a návší v regionu či podpořeny projekty v oblasti zdravotnictví a sportu. V rámci čerpání alokované částky bylo k 31. 8. 2015 vyčerpáno a proplaceno 76,6 % dostupné částky. Podle vyjádření rady ROP Severovýchod z března 2016 nebude využito asi 17 mld. Kč.

4.5 ROP Moravskoslezsko

Regionální operační program Moravskoslezsko zahrnuje pouze jeden kraj a to Moravskoslezský. V tomto regionu žilo ve výchozím roce 1 260 000 obyvatel, tedy 12 % obyvatel České republiky. Pro region je typické, že většina obyvatel (66 %) žije ve větších městech nad 10 000 obyvatel. Významná města v regionu jsou mj. Os-

trava, Opava, Frýdek – Místek, Karviná, Bruntál a Nový Jičín. Pro region je také charakteristické to, že zde nalezneme dva typy osídlení. Velké průmyslové aglomerace v Ostravsko – Karvinské části mají hustotu zalidnění 800 – 1500 obyvatel/ km², naproti tomu oblast Bruntálska či Frýdeckomístecka má hustotu zalidnění pouze 80 – 150 obyvatel/ km². Region také trápí odliv obyvatelstva.

4.5.1 Výchozí ekonomická situace

Ekonomika tohoto regionu je již historicky založena na oborech hornictví, hutnictví a těžké strojírenství. Ve výchozím roce 2007 region vytvářel přibližně 10 % celkového HDP ČR a HDP/ obyvatel činil 82 % republikového průměru. Zaměstnaných osob v regionu bylo přibližně 550 000. Právě přítomnost těžkého průmyslu a strojírenství má výrazný dopad na ekonomiku regionu. Ten tak trpí špatnou smogovou situací a strukturální nezaměstnaností. Stále častěji se řeší uzavírání těžebních dolů a reorganizace trhu práce. Hlavním úkolem regionu je se na tyto možné změny připravit.

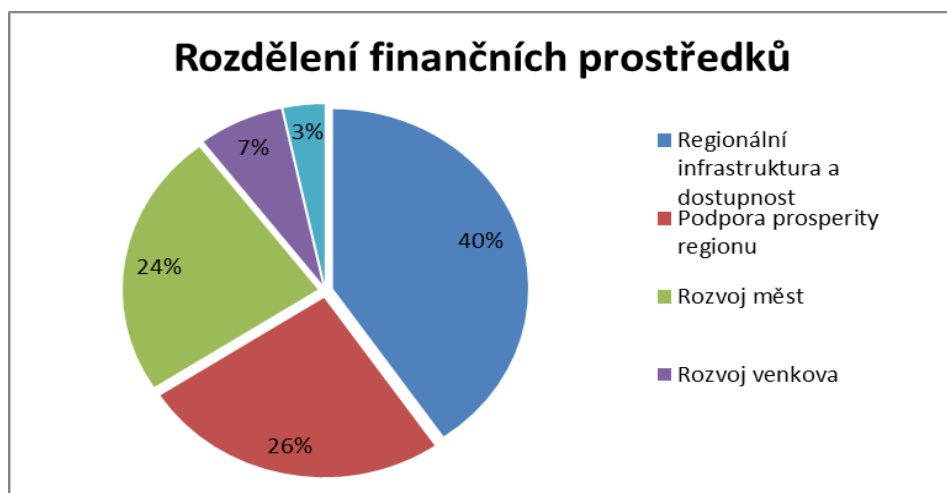
4.5.2 Cíle ROP Moravskoslezsko pro období 2007 – 2014

ROP Moravskoslezsko nastavil globální cíl, který rozvíjí 5 prioritních os.

- Globální cíl: „Urychlit rozvoj regionu a zvýšit jeho konkurenceschopnost efektivnějším využitím jeho potenciálu. Tohoto cíle bude dosaženo zejména zvyšováním kvality života obyvatel a atraktivity regionu pro investory a návštěvníky, zlepšováním podmínek pro práci i volný čas, zejména modernizací dopravní infrastruktury a rozvojem dalších atributů spokojenosti obyvatel a návštěvníků regionu. Konkurenceschopnost regionu Moravskoslezsko bude posilována vytvářením příhodných podmínek pro podnikání a aktivním marketingem Moravskoslezského kraje.“
- Prioritní osa č. 1: Regionální infrastruktura a dostupnost
- Prioritní osa č. 2: Podpora prosperity regionu
- Prioritní osa č. 3: Rozvoj měst
- Prioritní osa č. 4: Rozvoj venkova
- Prioritní osa č. 5: Technická pomoc

Zdroj: (Dotace z evropských fondů 2010, NUTS-Moravskoslezsko, str. 60)

Celková alokace připravená pro ROP Jihozápad činí 716 093 217 EUR.

Obr. 16 Obrázek 16 Rozdělení finančních prostředků v ROP Moravskoslezsko

4.5.3 Zkoumané ekonomické ukazatele

- HDP

HDP představuje důležitý makroekonomický ukazatel představující sílu regionu. Ve výchozím roce 2007 dosahoval HDP výše 382 825 mil. Kč, což představuje 10 % celkového HDP České republiky. V následující Tab. 12 vidíme vývoj v období 2007 – 2014.

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
v mil. Kč	382 825	402 777	378 993	387 858	404 750	406 945	395 437	411 950

Tab. 12 Tabulka 12 Vývoj HDP v ROP Moravskoslezsko

Analýza dat ukazuje, že došlo pouze k mírnému nárůstu HDP v průběhu sledovaného období. Růst byl zastaven v období ekonomické krize v letech 2009 a 2010 a oproti jiným regionům nedošlo k výraznému oživení v letech 2012 – 2014. Jedním z důvodů je i to, že v regionu má významné postavení těžební průmysl. V období krize pak klesá cena surovin a nedochází k výraznému odbytu. Pokud bychom srovnali tvorbu HDP v regionu v porovnání s celou Českou republikou, zjistíme, že podíl tvorby HDP v regionu klesá. Vývoj je zachycen v Obr. 17, Pokud tento stav bude mít klesající tendenci, pak hrozí ztráta konkurenceschopnosti.

Obr. 17 Obrázek 17 Podíl HDP Moravskoslezsko a ČR

- HDP/ obyvatel

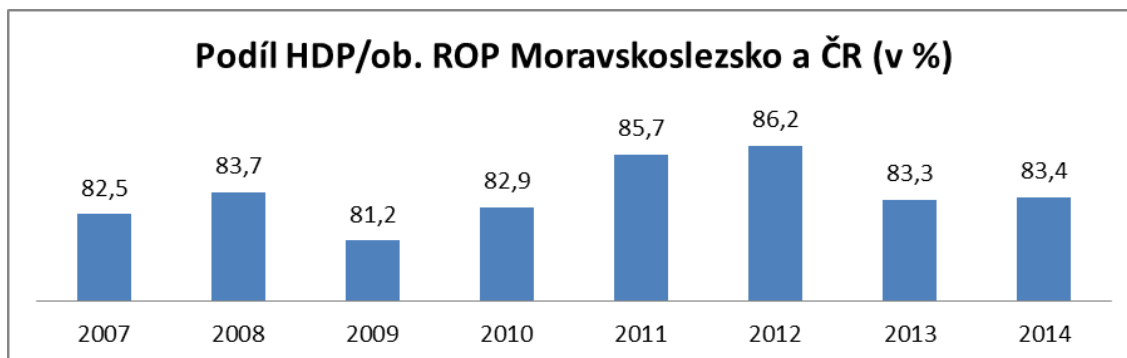
Tento ukazatel nejlépe představuje ekonomickou úroveň regionu. ROP Moravskoslezsko dosahoval ve výchozím roce 2007 velikosti HDP/ obyvatel ve výši 306 426 Kč. V následující Tab. 13 vidíme vývoj HDP/ obyvatel ve sledovaném období.

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
v Kč	306 426	322 178	303 351	311 598	328 364	331 321	323 090	337 741

Tab. 13 Tabulka 13 Vývoj HDP/ obyvatel v ROP Moravskoslezsko

Hodnoty této tabulky ukazují, že v průběhu období došlo k mírnému zlepšení ekonomické úrovně regionu. Odtud je patrný podobný trend jako u HDP, tedy zlepšení v letech 2011 a 2012 a 2014, ale pokles v roce 2013. Celkově se ekonomická úroveň zvýšila o 30 000 na 337 741Kč/ obyvatele.

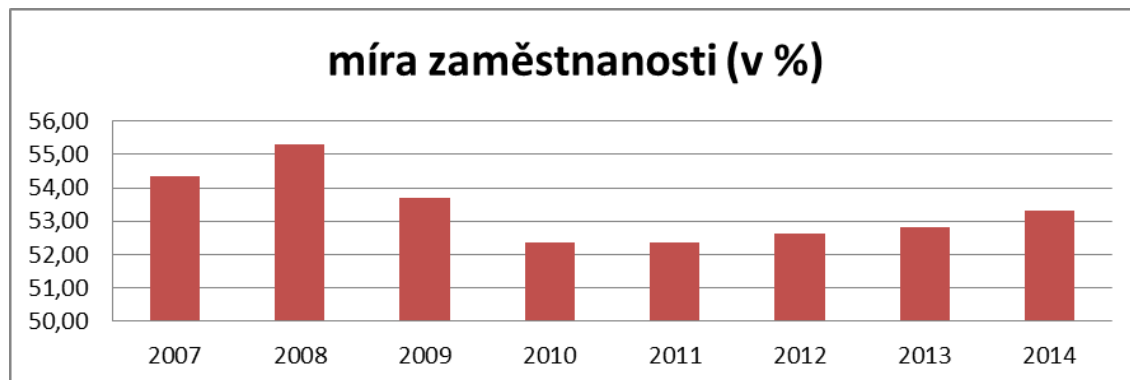
Pokud bychom však srovnali HDP/ obyvatele mezi ROP Moravskoslezsko a Českou republikou, zjistíme, že v průběhu období se hodnoty neustále měnily. Na počátku období došlo k mírnému růstu, v období ekonomické krize mírnému poklesu, dále se regionu dařilo přibližovat průměru ČR až do roku 2012, kdy dosahoval hodnoty 86,2 %, ale poté došlo k poklesu na 83 % republikového průměru. Celý vývoj je představen v Obr. 18.

Obr. 18 Obrázek 18 Podíl HDP/ ob. ROP Moravskoslezsko a ČR

- **Zaměstnanost**

Zaměstnanost udává, jak velké % lidí starších 15 let je zaměstnáno v daném regionu. Průměr České republiky se během sledovaného období pohyboval mezi 54,5 – 55,5 %. Tabulka zaměstnanosti ROP Moravskoslezsko je přiložena v přílohách.

Obr. 19 Obrázek 19 Míra zaměstnanosti v ROP Moravskoslezsko

Z údajů je patrné, že v průběhu sledovaného období došlo k poklesu zaměstnanosti o 1 %, a tím ke zvýšení rozdílu mezi regionem a republikovým průměrem. K výraznému propadu došlo hlavně v letech 2009 a 2010, kdy byla Evropa zasažena ekonomickou krizí, která ovlivnila i tento region. Poté sice došlo k mírnému nárůstu, ale výsledná hodnota 53,33 % znamená, že region zaostává již o 2 % za republikovým průměrem. Velká část lidí je v tomto regionu zaměstnána v těžebním průmyslu a těžkém strojírenství. Region by se měl připravit i na situaci, že důlní činnost budou postupně omezována a tudíž dojde i ke změně na trhu práce.

- **Další vybrané ukazatele**

Průměrná mzda: Na počátku období se pohybovala na úrovni 95 % celorepublikového průměru, v průběhu období se však rozdíl zvětšoval, a na konci období to bylo pouze 92,5 % republikového průměru.

Hosté v ubytovacím zařízení: V průběhu období došlo k nárůstu o 50 000 ubytovaných hostů. Průběh období má však zajímavý charakter, nejprve došlo k poklesu o 50 000, ale od roku 2011 se počet hostů trvale zvyšuje.

4.5.4 **Zhodnocení regionu**

Závěrem lze konstatovat, že sice došlo ke zvýšení hodnot HDP a HDP/ obyvatele, ale u HDP nedošlo ke zlepšení v rámci průměru České republiky. Navíc po roce 2012 dochází ke snížení podílů v porovnání s celou Českou republikou. V ukazateli zaměstnanost došlo ke zvýšení rozdílu mezi průměrem ČR a regionem. Strukturální fondy pomohly regionu hlavně v oblasti dopravy (zkvalitnění veřejné dopravy, oprava silnic II. a III. tříd) dále v rozvoji veřejných služeb a sociálního života či zvelebení center měst v regionu. V rámci čerpání alokované částky bylo k 31. 8. 2015 vyčerpáno a proplaceno 77,3 % dostupné částky. Podle vyjádření Rady ROP Mo-

ravskoslezsko z února 2016 budou všechny alokované prostředky využity a proplaceny.

4.6 ROP Severozápad

Regionální operační program Severozápad se skládá celkem ze dvou krajů- Karlovarského a Ústeckého. V tomto regionu žilo ve výchozím roce 2007 cca 1 125 000 obyvatel, tedy 11 % obyvatelstva ČR. V regionu je nejhustěji obydlena podkrušnohorská pánev s konurbací měst Děčín – Ústí nad Labem – Chomutov – Teplice – Most. Všechny tyto města mají více jak 50 000 obyvatel a tvoří průmyslové centrum regionu.

4.6.1 Výchozí ekonomická situace

Tento region soudržnosti se nachází na posledním místě v ekonomické vyspělosti v rámci České republiky. Ve výchozím roce 2007 region vytvářel pouze 8,5 % celkového HDP ČR. Ukazatel HDP/ obyvatel činil 82,5 % republikového průměru. Region však těží ze sousedství se Spolkovou zemí Sasko, díky čemuž region navštěvuje mnoho německých občanů. Mezi turisticky atraktivní místa v regionu můžeme zařadit lázeňskou oblast Karlovarsko. Zaměstnaných osob ve výchozím roce bylo cca 500 000, což představuje 9,5 % celkového počtu zaměstnaných osob v ČR. Již z představení výchozí situace je patrné, že makroekonomická čísla regionu nejsou příliš dobrá.

4.6.2 Cíle ROP Severovýchod pro období 2007 – 2014

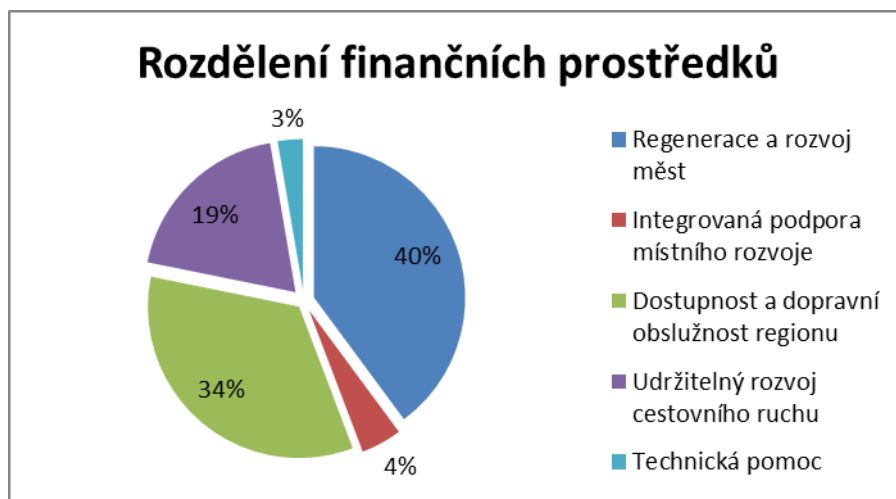
ROP Severozápad si nastavil Globální cíl, ten rozvíjí celkem 3 specifické cíle a tyto cíle pak rozvíjí 5 prioritních os.

- Globální cíl: „Zvýšení kvality fyzického prostředí a přeměna ekonomických a sociálních struktur regionu jako předpoklad pro zvýšení atraktivity regionu pro investice, podnikání a život obyvatel. Prostřednictvím zvýšení atraktivity regionu bude docházet k jeho konvergenci k průměrné úrovni socioekonomického rozvoje ČR/EU.“
- Specifický cíl 1: „Moderní a atraktivní města, představující hlavní hybnou sílu ekonomického rozvoje regionu.“
- Specifický cíl 2: „Venkovské oblasti, využívající místní i regionální potenciál pro zajištění plnohodnotného života obyvatel.“
- Specifický cíl 3: „Dostupný region umožňující efektivní mobilitu svých obyvatel.“
- Prioritní osa č. 1: Regenerace a rozvoj měst
- Prioritní osa č. 2: Integrovaná podpora místního rozvoje
- Prioritní osa č. 3: Dostupnost a dopravní obslužnost regionu

- Prioritní osa č. 4: Udržitelný rozvoj cestovního ruchu
- Prioritní osa č. 5: Technická pomoc

Zdroj: (Dotace z evropských fondů 2010, NUTS-Severozápad, str. 123)

Celková alokace připravená pro ROP Jihozápad činí **745 911 021 EUR**.

Obr. 20 Obrázek 20 Rozdělení finančních prostředků v ROP Severozápad

4.6.3 Zkoumané ekonomické ukazatele

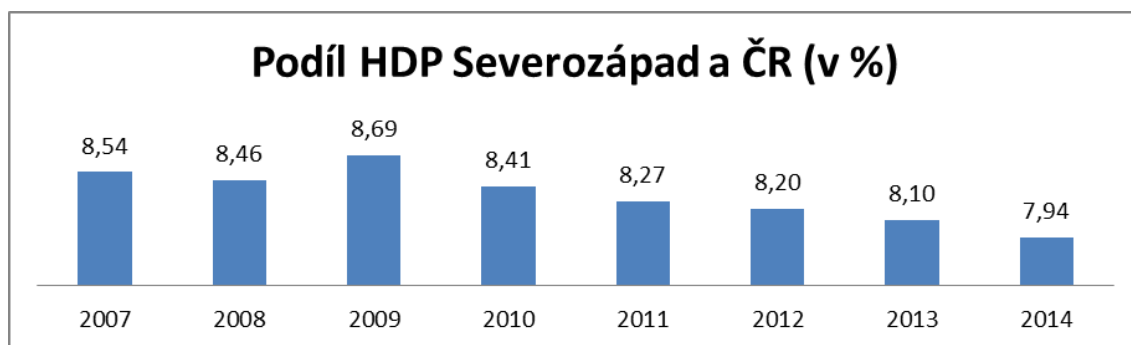
- HDP

HDP představuje důležitý makroekonomický ukazatel představující sílu regionu. Ve výchozím roce 2007 dosahoval HDP výše 327 051 mil. Kč, což představuje 8,5 % celkového HDP České republiky. V následující Tab. 14 vidíme vývoj v období 2007 – 2014.

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
v mil. Kč	327 051	339 608	340 839	332 402	332 521	331 546	330 064	338 374

Tab. 14 Tabulka 14 Vývoj HDP v ROP Severozápad

Údaje Tab. 14 ukazují, že vývoj HDP v regionu je zcela odlišný oproti ostatním regionům. Na počátku sledovaného období HDP rostl, v roce 2010 však došlo k poklesu a dlouhé stagnaci, která vedla k tomu, že nedošlo ke zlepšení ekonomické situace v regionu. Ani v roce 2014 se nepodařilo dosáhnout hodnoty HDP před obdobím krize. Strukturální fondy tak alespoň zabránily výraznějšímu propadu ekonomických ukazatelů. Region také dostatečně nevyužil programů územní spolupráce Česká republika – Sasko a Česká republika – Bavorsko. Zajímavé je také sledovat vývoj tvorby HDP v regionu v porovnání s celou Českou republikou. Toto srovnání je představeno v Obr. 21.

Obr. 21 Obrázek 21 Podíl HDP Severozápad a ČR

Z obrázku lze vyčíst, že od roku 2009 dochází k trvalému poklesu tvorby HDP v regionu v porovnání s celou ČR. V roce 2014 to bylo dokonce pod 8 % podílu tvorby HDP regionu na HDP ČR. Region tedy postupně ztrácí ekonomickou sílu, což bude pro region v budoucnu představovat velký problém.

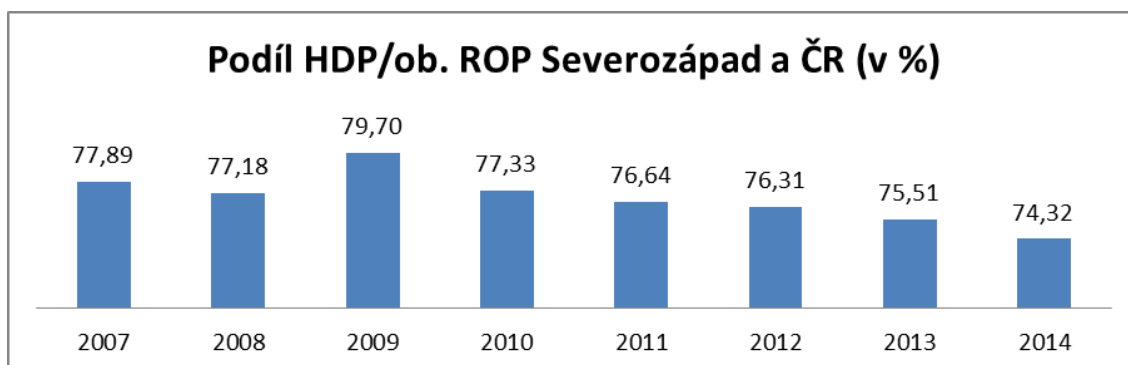
- HDP/ obyvatel

Tento ukazatel představuje ekonomickou úroveň regionu. ROP Severozápad dosahoval ve výchozím roce 2007 velikosti HDP/ obyvatel ve výši 289 133 Kč. V následující Tab. 15 vidíme vývoj HDP/ obyvatel ve sledovaném období.

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
v Kč	289 133	297 156	297 913	290 710	293 717	293 455	292 911	300 865

Tab. 15 Tabulka 15 Vývoj HDP/ obyvatel v ROP Severozápad

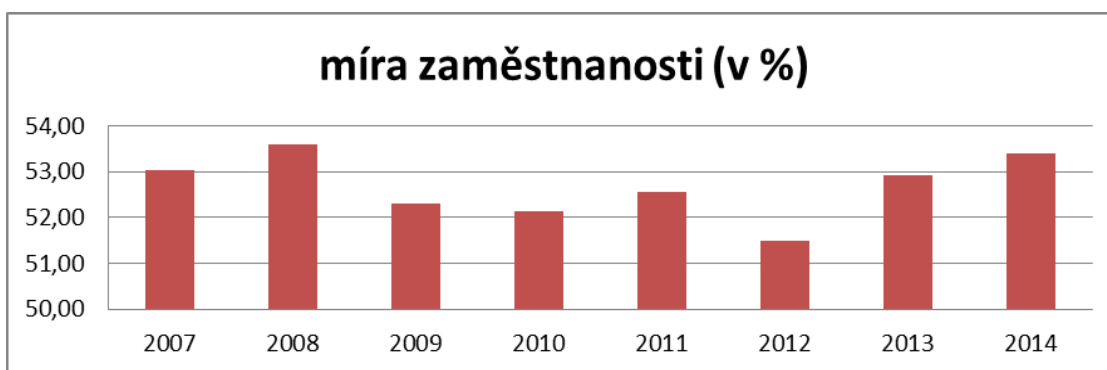
Ekonomická úroveň se v průběhu období příliš neměnila a pohybovala se okolo hodnoty 290 000 Kč. V porovnání s ostatními regiony to však není dobrý výsledek, neboť ostatní regiony poměrně výrazně rostly. Pokud bychom porovnali HDP/ obyvatele mezi ROP Severozápad a Českou republikou, zjistíme, že stejně jako u HDP, dochází od roku 2009 k postupnému poklesu. Zatímco většina regionů v ČR zvyšovala svou ekonomickou úroveň, ROP Severozápad stagnoval na stejné úrovni. Pokud tak v brzké době nedojde k nárůstu, bude to pro region znamenat velký problém do budoucna. Vývoj podílu HDP/ obyvatel regionu a České republiky je představen v následujícím Obr. 22.

Obr. 22 Obrázek 22 Podíl HDP/ ob. ROP Severozápad a ČR

- **Zaměstnanost**

Zaměstnanost udává, jak velké % lidí starších 15 let je zaměstnáno v daném regionu. Průměr České republiky se během sledovaného období pohyboval mezi 54,5 – 55,5 %. V následující tabulce a grafu je představeno období 2007 – 2014 v regionu.

Obr. 23 Obrázek 23 Míra zaměstnanosti v ROP Severozápad

Vývoj zaměstnanosti se v průběhu období pohyboval okolo hranice 52 – 53,5 %, tedy 2 – 3 % pod republikovým průměrem. Pokles v období krize v letech 2009 a 2010 nebyl tak výrazný oproti jiným regionům, přesto výsledné hodnoty patří mezi nejhorší výsledky regionů soudržnosti NUTS II. Díky ekonomické konjunktuře v letech 2013 a 2014 pak došlo k dosažení 53 % a vyrovnání výsledku, kterého region dosáhl na počátku období. Velkou roli na počet zaměstnaných osob hrála konurbace měst Děčín, Ústí nad Labem, Teplice, Most a Chomutov. Obyvatelé starší 65 let tvoří v regionu cca 18 % obyvatelstva.

- **Další vybrané ukazatele**

Průměrná mzda: V průběhu období došlo k poklesu průměrné mzdy v porovnání s republikovým průměrem z 89 % na 87 % republikového průměru. Vyšší průměrná mzda byla v Ústeckém kraji, asi o 1000 Kč v porovnání s Karlovarským krajem.

Hosté v ubytovacím zařízení: V průběhu období došlo k navýšení počtu ubytovaných hostů o 150 000. Velký podíl na nárůstu má Karlovarský kraj, kde došlo k navýšení o 100 000 ubytovaných hostů.

4.6.4 Zhodnocení regionu

Závěrem lze říci, že v průběhu období nedošlo k zlepšení HDP, naopak, v porovnání s průměrem ČR došlo dokonce k poklesu. Podíl HDP regionu na tvorbě v celé ČR poklesl o 0,5 % a HDP/ obyvatel poklesl v porovnání s průměrem ČR o 3,5 %. Pouze v ukazateli zaměstnanost došlo k nepatrnému nárůstu v řádu setin %. Region vykazuje nejhorší výsledky v porovnání s ostatními regiony. Region nedokázal dostatečně využít svůj potenciál a strukturální fondy, a začíná ztrácet konkurenceschopnost. Strukturální fondy alespoň pomohly zabránit většímu ekonomickému propadu. Došlo k opravám silnic II. a III. tříd a podpoře projektů na rozvoj měst v regionu. V rámci čerpání alokované částky bylo k 31. 8. 2015 vyčerpáno a proplaceno pouze 69,7 % dostupné částky. Takto malé procento je způsobeno tím, že regionální rada nepostupovala ve schvalování projektů transparentně a docházelo ke korupčnímu jednání (např. „Karlovarská losovačka“). Řídící orgány Evropské unie tak byly nuceny na určitou dobu pozastavit čerpání alokované částky.

4.7 ROP Střední Čechy

Regionální operační program Střední Čechy zahrnuje pouze jeden kraj a to Středočeský. V tomto regionu žilo ve výchozím roce 1 200 000 obyvatel, tedy 11,5 % obyvatel České republiky. Tento region je co do rozlohy největším regionem soudržnosti NUTS II. Pro region je zásadní jeho poloha, neboť uprostřed regionu se nachází hlavní město Praha. Právě Praha je hlavním centrem politického, ekonomického a sociálního života a výrazně ovlivňuje dění v regionu Střední Čechy. Mnoho lidí z tohoto regionu do Prahy dojíždí za prací, sportem či kulturou.

4.7.1 Výchozí ekonomická situace

Region patří mezi ekonomicky silnější v porovnání s ostatními regiony v České republice. Ve výchozím roce 2007 vytvářel cca 11 % celkového HDP ČR a HDP/ obyvatel činil 94 % republikového průměru (nejvíce z regionů soudržnosti NUTS II.). Ekonomická úroveň regionu v posledních letech rostla díky budování podnikatelských a průmyslových center na okrajích Prahy, které již spadají do tohoto regionu. Zaměstnaných osob v regionu bylo cca 555 000, což představuje 11 % celkového počtu zaměstnaných osob v ČR. Většina dalších ekonomických ukazatelů jsou srovnatelná s průměrem ČR.

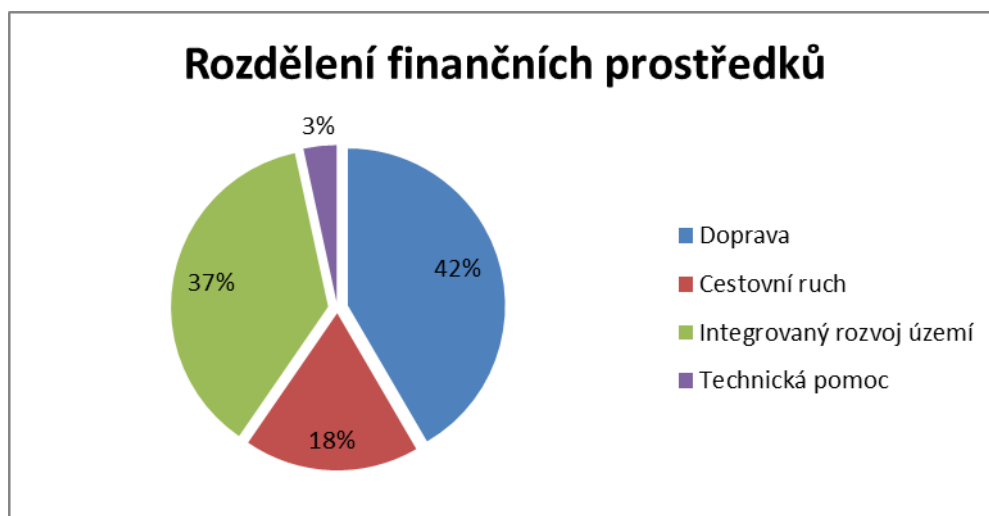
4.7.2 Cíle ROP Střední Čechy pro období 2007 – 2014

ROP Střední Čechy si nastavil Globální cíl, ten rozvíjí celkem 4 specifické cíle a tyto cíle pak rozvíjí 4 prioritní osy.

- Globální cíl: „Zvýšení HDP na obyvatele na úroveň minimálně 75 % průměru EU 25 a zajištění vysoké kvality života obyvatel měst i venkova prostřednictvím zvýšení atraktivity regionu pro bydlení, podnikání, investice a cestovní ruch.“
- Specifický cíl 1: „Zajištění vysoké a udržitelné mobility obyvatel při současném snižování negativních dopadů dopravy na životní prostředí.“
- Specifický cíl 2: „Zvýšení návštěvnosti a délky pobytu návštěvníka a posílení místních příjmů z cestovního ruchu.“
- Specifický cíl 3: „Zvýšení kvality života ve městech i na venkově a posílení role městských center jako přirozených pólů růstu v regionu.“
- Specifický cíl 4: „Zvýšení absorpční kapacity regionálních a místních aktérů.“
- Prioritní osa č. 1: Doprava
- Prioritní osa č. 2: Cestovní ruch
- Prioritní osa č. 3: Integrovaný rozvoj území
- Prioritní osa č. 4: Technická pomoc

Zdroj: (Dotace z evropských fondů, NUTS-Střední Čechy I., str. 24)

Celková alokace připravená pro ROP Střední Čechy činí **559 083 839 EUR**.

Obr. 24 Obrázek 24 Rozdělení finančních prostředků v ROP Střední Čechy

4.7.3 Zkoumané ekonomické ukazatele

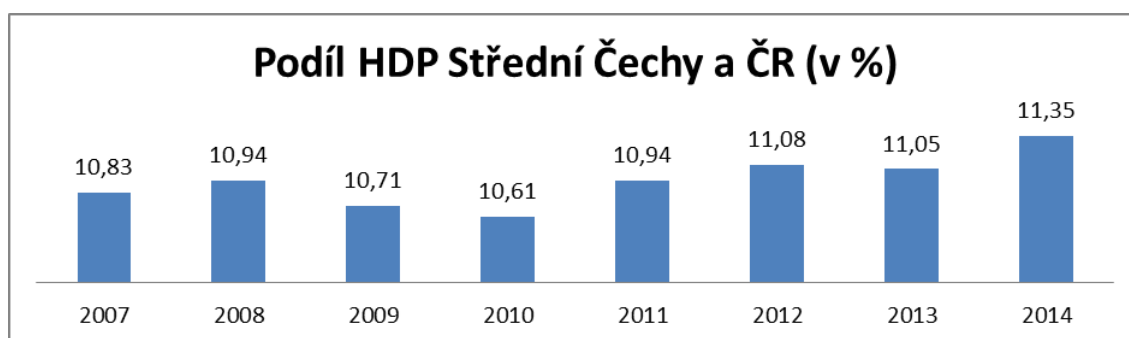
- HDP

HDP je jedním z nejdůležitějších ekonomických ukazatelů regionu. Ve výchozím roce 2007 dosahoval výše 414 893 mil. Kč, což představuje asi 11 % celkového HDP České republiky. V následující Tab. 16 vidíme vývoj HDP ve sledovaném období 2007 – 2014.

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
v mil. Kč	414 893	439 322	419 852	419 500	439 972	447 887	450 361	483 511

Tab. 16 Tabulka 16 Vývoj HDP v ROP Střední Čechy

Na počátku sledovaného období HDP rostl, poté vlivem ekonomické krize poklesl, ale od roku 2011 opět trvale roste. K výraznému růstu došlo v roce 2014, což je způsobeno nejen ekonomickou konjunkturou ale i dočerpáváním strukturálních fondů. Zajímavé je také srovnání tvorby HDP v regionu v porovnání s celou Českou republikou. Toto srovnání je představeno v Obr. 25

Obr. 25 Obrázek 25 Podíl HDP Střední Čechy a ČR

Z grafu je patrné, že v průběhu období došlo k navýšení o 0,5 %. Vývoj je velmi podobný jako u vývoje HDP v regionu, v období ekonomické krize pokles, ale poté růst a v roce 2014 výraznější zlepšení. V porovnání s ostatními regiony se jedná o pozitivní výsledek, neboť došlo k navýšení podílu na tvorbě HDP celé České republiky.

- HDP/ obyvatel

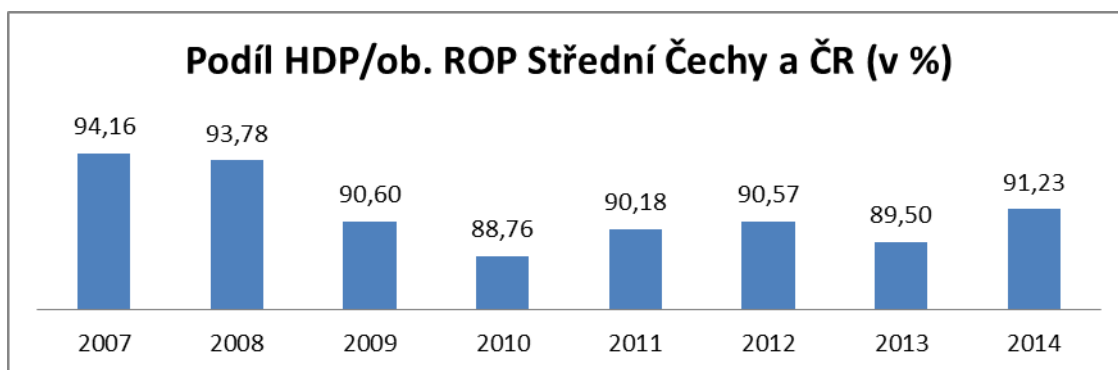
Tento ukazatel představuje ekonomickou úroveň regionu. ROP Střední Čechy dosahoval ve výchozím roce 2007 velikosti HDP/ obyvatel ve výši 349 521 Kč což je nejlepší výsledek ze všech regionů soudržnosti NUTS II. V následující Tab. 17 vidíme vývoj HDP/ obyvatel ve sledovaném období.

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
v Kč	349 521	361 055	338 680	333 680	345 593	348 294	347 177	369 335

Tab. 17 Tabulka 17 Vývoj HDP/ obyvatel v ROP Střední Čechy

Hodnoty v Tab. 17 ukazují, že v průběhu období docházelo k výkyvům ve velikosti ekonomické úrovně. Na počátku období došlo k nárůstu a poté vlivem ekonomické krize k poklesu. Zlepšení ekonomické úrovně po krizi však nebylo tak výrazné jako u HDP a hodnoty se dlouho pohybovaly na úrovni výchozího roku 2007. Až v roce 2014 došlo k výraznějšímu růstu, díky čemuž se ekonomická úroveň regionu za celé období zvedla o 20 000 Kč/ obyvatele na konečných 369 335 Kč/ obyvatele.

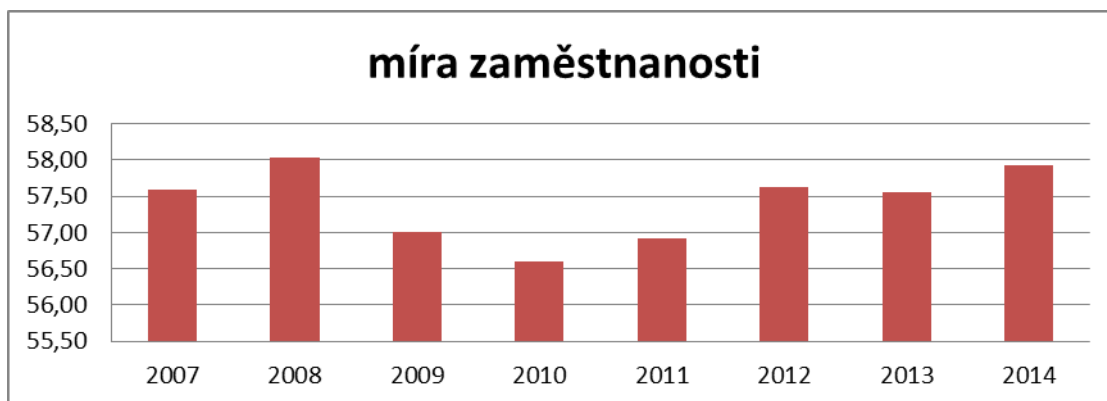
Pokud se však porovnáme na HDP/obyvatele mezi ROP Střední Čechy a ČR, zjistíme, že došlo během období k výrazným změnám. Hodnoty na počátku období klesaly až na 88,76 % republikového průměru (opět vliv ekonomické krize), poté však již nedošlo k výraznému nárůstu. Výsledná hodnota se zastavila na 91,23 % republikového průměru. Jednou z příčin poklesu je i skutečnost, že se region v průběhu období rozrostl o 120 000 nových obyvatel.

Obr. 26 Obrázek 26 Podíl HDP/ob. ROP Střední Čechy

- **Zaměstnanost**

Zaměstnanost udává, jak velké % lidí starších 15 let je zaměstnáno v daném regionu. Průměr České republiky se během sledovaného období pohyboval mezi 54,5 – 55,5 %. Tabulku zaměstnanosti nalezneme v přílohách.

Obr. 27 Obrázek 27 Míra zaměstnanosti ROP Střední Čechy

Z údajů je patrné, že v průběhu sledovaného období došlo k mírnému nárůstu zaměstnanosti. Region se po celou dobu pohyboval nad úrovní republikového průměru a to i v období ekonomické krize v letech 2009 a 2010. V těchto letech sice došlo k poklesu až na 56,6 %, ale region si s touto ekonomickou krizí dokázal dobře poradit a již v roce 2012 opět přesáhl hranici 57,5 %. V současné době se zaměstnanost pohybuje o 2 procentní body výše, než je celorepublikový průměr. Velkou zásluhu na tom má strategická poloha. ROP Střední Čechy totiž mají uprostřed

svého regionu hlavní město Praha, díky čemuž i na území tohoto regionu vznikají průmyslové zóny a centra.

- Další vybrané ukazatele

Průměrná mzda: V rámci ROP Střední Čechy dosahuje průměrná mzda 97 – 99 % republikového průměru, tedy je téměř totožná. Tento fakt je způsoben tím, že region sousedí s hlavním městem Praha, kde je průměrná mzda nejvyšší a zvyšuje tak celorepublikový průměr.

Hosté v ubytovacím zařízení: V průběhu období došlo k nárůstu počtu ubytovaných hostů o 80 000 na konečných 800 000 ubytovaných hostů. Vývoj byl poměrně zajímavý, nejprve došlo k výraznému poklesu na 650 000, poté k postupnému nárůstu na 850 000, ale v posledních dvou letech poklesu na konečných 800 000 ubytovaných hostů.

4.7.4 Zhodnocení regionu

Závěrem lze konstatovat, že došlo k vylepšení HDP a to jak v celkové výši, tak i v porovnání s průměrem České republiky. U HDP/ obyvatel došlo k mírnému zvýšení ekonomické úrovně, ale také k poklesu podílu v porovnání s průměrem České republiky. I přesto se však region nadále drží nad 90 % průměru ČR. Makroukazatel zaměstnanost se po celé období pohyboval nad průměrem ČR a ve výsledném roce 2014 se těsně přiblížil hodnotě 58 %. Za těmito příznivými ekonomickými čísly stojí hlavně výhodné postavení regionu sousedící s hlavním městem Praha. Díky strukturálním fondům byly podpořeny projekty na opravu silnic II. a III. tříd, obnovení kulturních památek či projekty na podporu cestovního ruchu v regionu. V rámci čerpání alokované částky bylo k 31. 8. 2015 vyčerpáno a proplaceno 82,4 % dostupné částky, čímž se region řadí na druhé místo za region Jihovýchod. Podle tiskové zprávy rady ROP Střední Čechy z března 2016 budou alokované finanční prostředky plně využity.

4.8 Vyhodnocení výsledků

Pro regionální politiku EU je velmi důležité srovnání jednotlivých regionů s průměrem EU 28. Strukturální fondy, jako hlavní nástroj regionální politiky, mají přispět k ekonomickému růstu zaostalejších regionů. Pokud však porovnáme zjištěná data s ostatními regiony EU, zjistíme, že za nejnáspěšnějšími regiony Evropy stále zaostáváme. Tyto regiony, převážně na západě Evropy, dosahují 150-200 % průměru EU. U nás tak vysoké hodnoty dosahuje pouze hlavní město Praha. Právě díky této hodnotě Praha nemůže čerpat finanční prostředky z cíle 1 Konvergence, ale pouze z cíle 2 Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Ostatní regiony NUTS II. pak dosahovaly v průběhu období hodnot pod 80% průměru EU 28. Díky těmto poskytnutým příspěvkům bylo dosaženo mírného zlepšení a posílení konkurenceschopnosti ve sledovaných regionech. Následující Tab. 18 představuje, kolik procent průměru EU 28, dosahovaly zkoumané regiony v průběhu období.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Střední Čechy	79	76	75	72	75	74	74	77
Jihozápad	74	69	73	71	72	71	74	76
Severozápad	65	63	66	63	63	62	63	63
Severovýchod	69	66	67	67	68	67	68	70
Jihovýchod	74	72	74	73	75	76	79	79
Střední Morava	64	64	66	64	67	66	67	70
Moravskoslezsko	69	68	67	67	71	71	69	70

Tab. 18 Tabulka 18 Vývoj ekonomické úrovně regionů v porovnání s průměrem EU 28

Zdroj: Eurostat

Z údajů, které zveřejňuje Eurostat vyplývá, že nejlepší výchozí postavení měl ROP Střední Čechy, naopak nejhorší ekonomická úroveň byla v ROP Střední Morava. V průběhu období vidíme, že v roce 2010, vlivem ekonomické krize došlo k poklesu hodnot téměř ve všech regionech. Nejlepších výsledků na konci období, v porovnání s výchozím stavem, pak dosáhly regiony ROP Jihovýchod a ROP Střední Morava, kde došlo k výraznému nárůstu životní úrovně a přiblížení se průměru EU. ROP Jihovýchod vděčí za svůj výsledek městu Brnu, které se výrazně ekonomicky rozvíjelo a stalo se hnací silou celého regionu. ROPu Střední Morava se podařilo odpoutat od posledního místa mezi regiony NUTS II. v ČR a dosáhnout úrovně svých sousedů ROP Moravskoslezsko a ROP Severovýchod.

ROP Jihozápad zaznamenal v průběhu období pouze mírný nárůst. Ekonomická síla regionu je především v krajských městech, neboť na území regionu se nachází přírodní rezervace i Národní park Šumava. Pro region je významný především strojírenský průmysl (ŠKODA TRANSPORTATION a. s.) a potravinářský průmysl (Plzeňský Prazdroj a. s.). ROP Severovýchod stejně jako ROP Moravskoslezsko dosáhl téměř stejné hodnoty jako na počátku sledovaného období. Zatímco u ROP Severovýchod hraje podstatnou roli zemědělství (oblast Polabí) a cestovní ruch (Krkonoše, Jizerské hory), u ROP Moravskoslezsko je to hlavně těžký průmysl (těžební doly) a automobilový průmysl (společnost Hyundai v průmyslové zóně Nošovice). Oba regiony mají navíc problémy s některými hospodářsky slabými okresy.

ROP Střední Čechy má specifickou pozici, neboť uprostřed tohoto regionu leží hlavní město Praha, které dosahuje 175 % průměru EU 28. V průběhu období navíc došlo k nárůstu počtu obyvatel regionu o 120 000. Jedná se především o mladé rodiny, které na území regionu bydlí, dojíždí za prací do hlavního města Prahy, a proto mírný pokles o dva procentní body není podstatný. Kromě Prahy hraje v regionu důležitou roli i automobilový průmysl (ŠKODA AUTO a. s. v Mladé Boleslavi). Naopak u ROP Severozápad došlo i přes evropské dotace k poklesu hodnoty. Region dosáhl pouze na 63 % průměru EU 28. Ekonomická stagnace a postupná ztráta konkurenceschopnosti bude pro region znamenat výrazný problém do bu-

doucna. Region trápí především strukturální nezaměstnanost v hospodářsky slabých regionech.

Pokud bychom provedli hodnocení na základě zkoumaných makroekonomických ukazatelů, dojdeme k podobnému závěru. Nejúspěšnějším regionem ve sledovaném období 2007 – 2014 se stal ROP Jihovýchod. V tomto regionu došlo ke zlepšení všech makroekonomických ukazatelů, a to i v porovnání s průměrem České republiky. Mezi úspěšné regiony pak musíme zařadit i ROP Střední Čechy, ROP Střední Morava a ROP Jihozápad. U těchto regionů došlo k poklesu pouze u jednoho z vybraných makroukazatelů, jinak byl zaznamenán nárůst a přiblížení se průměru ČR. ROP Střední Morava se podařilo především výrazně vylepšit ekonomickou úroveň, a to jak v porovnání s průměrem EU 28, tak i v rámci ČR. ROP Jihozápad zase dokázal udržet míru zaměstnanosti nad 56 %, tedy o 1-2 % nad úrovní průměru ČR.

ROP Severozápadu zabránily v poklesu makroukazatelů mj. i strukturální fondy. Díky jejich využití se HDP i HDP/ obyvatel vyvíjely přibližně stejně, jako průměrná čísla ČR. U ROP Moravskoslezsko došlo k poklesu HDP a zaměstnanosti v porovnání s průměrem ČR, ale došlo k mírnému navýšení ekonomické úrovně (HDP/ obyvatel). Nejhuře pak dopadl ROP Severozápad. U tohoto regionu hlavní sledované veličiny zaznamenaly pouze minimální nárůst oproti roku 2007, a v porovnání tvorby s republikovým průměrem došlo k poklesu. Region optimálně nevyužil strukturální fondy, protože v průběhu období byly v regionu zaznamenány korupční kauzy a hrozilo i úplné zastavení čerpání dotací. Region se tak propadl na poslední místo v rámci regionů soudržnosti NUTS II. v ČR, a dokonce došlo i k poklesu ekonomické úrovně v rámci EU 28.

Celkem mohly všechny regiony soudržnosti NUTS II. v průběhu období 2007 – 2014 vyčerpat částku přibližně 4,7 miliard Eur. Některé projekty, které schvalovaly regionální rady jednotlivých regionálních programů, však nebyly příliš efektivně zvoleny. Mohlo tak dojít k situacím, kdy byl projekt zrealizován, finanční příspěvek poskytnut, ale pozitivní dopad projektu byl nevýznamný. Jako příklad můžeme uvést budování cyklostezek v turisticky neatraktivních regionech nebo výstavbu golfových hřišť. Některé zrealizované projekty pak začaly být ztrátové a nastaly problémy s financováním a udržitelností projektu. Kdyby se finanční prostředky, které se použily na tyto projekty, využily jinak, regiony by mohly zaznamenat lepší ekonomické výsledky. Na základě evaluací jednotlivých regionů lze také vyzorovat, že více projektů bylo realizováno poblíž těch měst, kde sídlí regionální rady, a kde se rozhodovalo o schválení projektů. Často se tak nedostalo na vzdálenější a mnohdy i ekonomicky slabší regiony. V těchto regionech tak docházelo pouze k mírnému nárůstu ekonomické úrovně ve srovnání s např. s krajskými městy. I přes tento fakt však lze konstatovat, že v období 2007 – 2014 byla regionální politika EU na našem území úspěšná a došlo ke zlepšení ekonomické situace v jednotlivých regionech.

Za hlavním úspěchem a ekonomickým nárůstem stojí především velká města, která ekonomicky táhla dané regiony. Jedná se především o Prahu a Brno, významnou roli ale mají i Ostrava, Plzeň, Olomouc a Hradec Králové. V těchto měs-

tech byly realizovány projekty nejen z regionálních operačních programů, ale i z tematických operačních programů jako např. Doprava, Podnikání a inovace nebo Lidské zdroje a zaměstnanost. Města díky tomu začala významně ekonomicky růst a rozvíjet se. V okolí těchto měst začaly vznikat nové průmyslové zóny a regiony začaly být atraktivní pro zahraniční investory. V okolních obcích pak docházelo k budování nových čtvrtí a bytových center, kam se stěhovala nová pracovní síla. Často se jednalo o mladé lidi, kteří našli v dané lokalitě pracovní místa a zakládali rodiny.

Zahraniční investoři však při budování průmyslových center naráželi na některé překážky. Jako základní problém se jeví nedostatečná infrastrukturní vybavenost, která se projevuje absencí a dostupností mezinárodních letišť, vysokorychlostní železnice či dálniční sítě. Silniční doprava ve městech byla v době dopravní špičky zahlcená a veřejná doprava přestávala kapacitně stačit. V městech začalo docházet k výraznému zdražení nemovitostí a dalších služeb nebo vzniku městské nezaměstnanosti. V přilehlých obcích poblíž měst, kde vznikly nové čtvrti a bytové zástavby, pak nastal problém s kapacitami mateřských a základních škol. Ukázalo se tak, že města na tak rychlý ekonomický rozvoj nejsou připravena. Strukturální fondy tak sice napomohly regionům, ale způsobily problémy městům.

Vedení těchto měst pak při snaze řešit nastalou situaci naráželo na legislativní překážky a rozdělení územních pravomocí. Ještě větší problém pak nastal u měst, která jsou rozdělena na městské části, neboť každý starosta městské části měl na určitý problém jiný názor. Vedení města tak nemohlo rychle a efektivně o daném problému rozhodnout. Navíc starostové okolních obcí často odmítli spolupracovat na řešení problémů, protože by to pro ně znamenalo finanční zátěž. Do budoucna je tak nutné problém pravomocí a rozhodování vyřešit. Jako vhodné řešení se nabízí aplikace systému fungujícího v některých konurbacích západní Evropy. Vedení měst dostane pravomoci rozhodovat o budoucím rozvoji území, jemuž budou podřízeni starostové městských částí, a v případě potřeby i starostové okolních obcí. Města aktualizují své územní a stavební plány, vytipují možná místa nových průmyslových zón, včetně infrastrukturního zabezpečení. Např. město Brno, díky němuž byl region ROP Jihovýchod tolik úspěšný, již na tuto situaci reaguje a připravuje integrovanou strategii Brněnská metropolitní oblast.

5 Závěr

Na základě údajů v praktické části můžeme konstatovat, že strukturální fondy napomohly většině regionů k vylepšení ekonomických ukazatelů. Velkou zásluhu na těchto výsledcích však mají velká města, která ekonomicky táhla své regiony. Tento pozitivní úspěch je však zastíněn tím, že tato města nejsou na tak velký ekonomický rozvoj dostatečně připravena. Chybí především mezinárodní letiště, hustá síť dálnic či vysokorychlostní železnice. Nově vzniklé průmyslové zóny se často potýkají se složitou dopravní obslužností. Navíc vedení těchto měst často naráží na legislativní překážky a postrádá patřičné pravomoci k tomu, aby mohla tuto situaci účinně řešit. Lze tedy říci, že strukturální fondy napomohly regionům, ale způsobily problémy velkým městům. Navíc ROP Severozápadu se i přes tyto finanční prostředky nepovedlo zvýšit ekonomickou úroveň. Výzkumnou otázku můžeme potvrdit u ROP Jihovýchodu, kde došlo ke zlepšení všech makroekonomických ukazatelů a snížení disparit. U ROP Jihozápad, ROP Střední Čechy, ROP Střední Morava, ROP Severovýchod a ROP Moravskoslezsko výzkumnou otázku nepotvrzují ani nevyvracím, protože ne všechny zkoumané ukazatele byly vylepšeny. Výzkumnou otázku vyvracím u ROP Severozápadu, protože v tomto regionu i přes čerpání strukturálních fondů nedošlo k eliminaci disparit.

6 Literatura

- DOTACE Z EVROPSKÝCH FONDŮ 2010 [CD-ROM]. Praha: BA Navigation, 2012.
- CHVOJKOVÁ, ANNA. *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007-2013*. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, 2007. ISBN 978-80-86684-43-7.
- KOHOUT, PAVEL. *Regionální rozvoj - regionální politika*. 1. vyd. Kladno: Vyšší odborná škola územně-správní a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, 2013, 67 s. ISBN 978-80-904859-7-6.
- KUČEROVÁ, IRAH. *Hospodářské politiky v kontextu vývoje Evropské unie*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2010, 367 s. ISBN 978-80-246-1628-5.
- LACINA, LUBOR. *Minimum o regionální a strukturální politice EU: CD publikace*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády ČR, 2004, 264 s. ISBN 80-86734-23-4.
- LUKÁŠ, ZDENĚK. *Regionální a strukturální politika EU*. Hronov: Grafické závody, 2000, 132 s. ISBN 80-238-5978-1.
- NOVOTNÁ, MARTINA. *Regionální politika EU*. 1. vyd. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2007, 206 s. ISBN 978-80-248-1413-1.
- POTLUKA, OTO. *Průvodce strukturálními fondy Evropské unie*. Praha: IREAS, 2003, 198 s. ISBN 80-86684-02-4.
- STEJSKAL, JAN A JAROSLAV KOVÁRNÍK. *Regionální politika a její nástroje*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, 212 s. ISBN 978-80-7367-588-2.
- VILAMOVÁ, ŠÁRKA. *Čerpáme finanční zdroje Evropské unie: praktický průvodce*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005, 200 s. ISBN 80-247-1194-x.
- WOKOUN, RENÉ. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2003, 326 s. ISBN 80-245-0517-7.
- WOKOUN, RENÉ. *Regionální a strukturální politika Evropské unie: obecná východiska, implementace a monitorování*: René Wokoun. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2004, 78 s. ISBN 80-245-0734-x.
- ŽÍTEK, VLADIMÍR A VIKTORIE KLÍMOVÁ. *Regionální politika*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, 106 s. ISBN 978-80-210-4761-7.

Internetové zdroje:

- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Mzdy a náklady práce* [online]. Praha: vdb.czso.cz, 2016 [cit. 2016-05-03]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_null_null_&katalog=30852
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Regionální časové řady* [online]. Praha: czso.cz, 2014 [cit. 2016-04-22]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/regionalni_casove_rady
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Regionální statistiky* [online]. Praha: czso.cz, 2016 [cit. 2016-04-09]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/regiony_mesta_obce_souhrn

- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Ukazatele v regionálním členění* [online]. Praha: apl.czso.cz, 2014 [cit. 2016-05-03]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.volba?titul=Ukazatele%20v%20region%E1ln%EDm%20%E8len%ECn%ED&mypriznak=RC&typ=2&proc=rocenka.presmsocas&mylang=CZ&jak=4>
- DOTACE EU. *Změny ve struktuře operačních programů...* [online]. Praha: dotacni.info, 2016 [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: <http://www.dotacni.info/zmeny-ve-strukture-operacnich-programu-v-programovacim-obdobi-2014-2020/>
- EUROSTAT. *Regional gross domestic product per inhabitant in % of EU 28 average* [online]. ec.europa.eu, 2015 [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tgs00006>
- MMR ČR. *Programové období 2007-2013* [online]. Praha: strukturalni-fondy.cz, 2012 [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013>
- MMR ČR. *Regionální operační programy* [online]. Praha: strukturalni-fondy.cz, 2012 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy>
- MMR ČR. *Regiony regionální politiky* [online]. Praha: strukturalni-fondy.cz, 2012 [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>
- MMR ČR. *Tematické operační programy* [online]. Praha: strukturalni-fondy.cz, 2012 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy>
- REGIONÁLNÍ RADA NUTS II SEVEROVÝCHOD. *Aktuální dokumenty* [online]. rada-severovychod.cz, 2016 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/vyzvy-a-dokumenty/aktualni-dokumenty>
- REGIONÁLNÍ RADA REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO. *Evaluace programu* [online]. rr-moravskoslezsko.cz, ©2007-2016 [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/o-nas/evaluace-programu>
- ROP JIHOVÝCHOD. *Regionální operační program Jihovýchod* [online]. jihovychod.cz, 2016 [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://www.jihovychod.cz/tiskove-centrum/strucne-o-rop-jv>
- ROP JIHOVÝCHOD. *Evaluace* [online]. jihovychod.cz, 2016 [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://www.jihovychod.cz/vysledky-rop/evaluace>
- ROP JIHOZÁPAD. *Regionální operační program Jihozápad* [online]. rr-jihozapad.cz, 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.rr-jihozapad.cz/?menu=rop-jihozapad>

- ROP STŘEDNÍ MORAVA. *Programový dokument ROP* [online]. rr-strednimorava.cz, 2015 [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://www.rr-strednimorava.cz/rop-sm/programovy-dokument>
- ROP STŘEDNÍ ČECHY. *Programové dokumenty k ROP* [online]. ropstrednicechy.cz, 2015 [cit. 2016-05-04]. Dostupné z: <http://www.ropstrednicechy.cz/documents.php?mid=922ac186-949f-102b-acac-00e0814daf34>
- VLÁDA ČR. *Regionální politika 2007-2013* [online]. Praha: euroskop.cz, ©2005-2016 [cit. 2016-03-30]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9196/sekce/regionalni-politika-2007-2013/>

7 Seznam obrázků

Obr. 1	Obrázek 1: Regiony soudržnosti (NUTS II.) a kraje (NUTS III.)	19
Obr. 2	Obrázek 2 Rozdělení finančních prostředků v ROP Střední Morava	23
Obr. 3	Obrázek 3 Podíl HDP/ ob. v ROP Střední Morava	25
Obr. 4	Obrázek 4 Míra zaměstnanosti v ROP Střední Morava	25
Obr. 5	Obrázek 5 Rozdělení finančních prostředků v ROP Jihovýchod	27
Obr. 6	Obrázek 6 Podíl HDP ROP Jihovýchod a ČR	28
Obr. 7	Obrázek 7 Podíl HDP/ ob. v ROP Jihovýchod	29
Obr. 8	Obrázek 8 Míra zaměstnanosti v ROP Jihovýchod	29
Obr. 9	Obrázek 9 Rozdělení finančních prostředků v ROP Jihozápad	31
Obr. 10	Obrázek 10 Podíl HDP ROP Jihozápad a ČR	32
Obr. 11	Obrázek 11 Podíl HDP/ ob. v ROP Jihozápad	33
Obr. 12	Obrázek 12 Míra zaměstnanosti v ROP Jihozápad	34
Obr. 13	Obrázek 13 Rozdělení finančních prostředků v ROP Severovýchod	36
Obr. 14	Obrázek 14 Podíl HDP/ ob. v ROP Severovýchod	37
Obr. 15	Obrázek 15 Míra zaměstnanosti v ROP Severovýchod	38
Obr. 16	Obrázek 16 Rozdělení finančních prostředků v ROP Moravskoslezsko	40
Obr. 17	Obrázek 17 Podíl HDP Moravskoslezsko a ČR	41
Obr. 18	Obrázek 18 Podíl HDP/ ob. ROP Moravskoslezsko a ČR	41
Obr. 19	Obrázek 19 Míra zaměstnanosti v ROP Moravskoslezsko	42
Obr. 20	Obrázek 20 Rozdělení finančních prostředků v ROP Severozápad	44
Obr. 21	Obrázek 21 Podíl HDP Severozápad a ČR	45

Obr. 22	Obrázek 22 Podíl HDP/ ob. ROP Severozápad a ČR	46
Obr. 23	Obrázek 23 Míra zaměstnanosti v ROP Severozápad	46
Obr. 24	Obrázek 24 Rozdělení finančních prostředků v ROP Střední Čechy 48	
Obr. 25	Obrázek 25 Podíl HDP Střední Čechy a ČR	49
Obr. 26	Obrázek 26 Podíl HDP/ob. ROP Střední Čechy	50
Obr. 27	Obrázek 27 Míra zaměstnanosti ROP Střední Čechy	50

8 Seznam tabulek

Tab. 1	Tabulka 1: Tabulka populačních hranic	18
Tab. 2	Tabulka 2: Rozdělení finančních prostředků	20
Tab. 3	Tabulka 3 Změny v operačních programech	21
Tab. 4	Tabulka 4 Vývoj HDP v ROP Střední Morava	24
Tab. 5	Tabulka 5 Vývoj HPD/ obyvatel v ROP Střední Morava	24
Tab. 6	Tabulka 6 Vývoj HDP v ROP Jihovýchod	28
Tab. 7	Tabulka 7 Vývoj HDP/ obyvatel v ROP Jihovýchod	28
Tab. 8	Tabulka 8 Vývoj HDP v ROP Jihozápad	32
Tab. 9	Tabulka 9 Vývoj HDP/ obyvatel v ROP Jihozápad	33
Tab. 10	Tabulka 10 Vývoj HDP v ROP Severovýchod	36
Tab. 11	Tabulka 11 Vývoj HDP/ obyvatel v ROP Severovýchod	37
Tab. 12	Tabulka 12 Vývoj HDP v ROP Moravskoslezsko	40
Tab. 13	Tabulka 13 Vývoj HDP/ obyvatel v ROP Moravskoslezsko	41
Tab. 14	Tabulka 14 Vývoj HDP v ROP Severozápad	44
Tab. 15	Tabulka 15 Vývoj HDP/ obyvatel v ROP Severozápad	45
Tab. 16	Tabulka 16 Vývoj HDP v ROP Střední Čechy	49
Tab. 17	Tabulka 17 Vývoj HDP/ obyvatel v ROP Střední Čechy	49
Tab. 18	Tabulka 18 Vývoj ekonomické úrovně regionů v porovnání s průměrem EU 28	52
Tab. 19	Tabulka 19 Zaměstnanost v ROP Střední Morava	64
Tab. 20	Tabulka 20 Zaměstnanost v ROP Jihovýchod	64
Tab. 21	Tabulka 21 Zaměstnanost v ROP Jihozápad	64
Tab. 22	Tabulka 22 Zaměstnanost v ROP Severovýchod	65

Tab. 23	Tabulka 23 Zaměstnanost v ROP Moravskoslezsko	65
Tab. 24	Tabulka 24 Zaměstnanost v ROP Severozápad	65
Tab. 25	Tabulka 25 Zaměstnanost v ROP Střední Čechy	66

Přílohy

A Tabulky zaměstnaností

	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let (v tis. Osob)	zaměstnaní (v tis. Osob)	míra zaměstnanosti (v %)
2007	1056,2	578,4	54,76
2008	1060,9	579,4	54,61
2009	1060,8	562,2	53,00
2010	1058,1	542,5	51,27
2011	1052	550,5	52,33
2012	1048,8	556,9	53,10
2013	1045,2	554,3	53,03
2014	1041,9	556,4	53,40

Tab. 19 Tabulka 19 Zaměstnanost v ROP Střední Morava

	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let (v tis. Osob)	zaměstnaní (v tis. Osob)	míra zaměstnanosti (v %)
2007	1 412,40	780,4	55,25
2008	1 424,90	784,8	55,08
2009	1 431,20	770,8	53,86
2010	1 431,40	770	53,79
2011	1 434,80	767	53,46
2012	1 434,00	769,8	53,68
2013	1 432,30	792,8	55,35
2014	1 430,50	796	55,64

Tab. 20 Tabulka 20 Zaměstnanost v ROP Jihovýchod

	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let (v tis. Osob)	zaměstnaní (v tis. Osob)	míra zaměstnanosti (v %)
2007	1 018,30	583,3	57,28
2008	1 028,50	594,7	57,82
2009	1 038,30	582,2	56,07
2010	1 038,30	573,7	55,25
2011	1 032,40	575,7	55,76
2012	1 031,80	572,4	55,48
2013	1 030,40	576,1	55,91
2014	1 029,70	580,5	56,38

Tab. 21 Tabulka 21 Zaměstnanost v ROP Jihozápad

	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let (v tis. Osob)	zaměstnaní (v tis. Osob)	míra zaměstnanosti (v %)
2007	1 272,60	704,6	55,37
2008	1 283,10	709,9	55,33
2009	1 290,20	690,5	53,52
2010	1 288,70	690,3	53,57
2011	1 283,90	688,5	53,63
2012	1 282,30	684,2	53,36
2013	1 279,30	689,4	53,89
2014	1 276,80	703,2	55,08

Tab. 22 Tabulka 22 Zaměstnanost v ROP Severovýchod

	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let (v tis. Osob)	zaměstnaní (v tis. Osob)	míra zaměstnanosti (v %)
2007	1 018,30	553,3	54,34
2008	1 028,50	568,6	55,28
2009	1 038,30	557,5	53,69
2010	1 038,30	543,5	52,35
2011	1 032,40	540,7	52,37
2012	1 031,80	543	52,63
2013	1 030,40	544,1	52,80
2014	1 029,70	549,1	53,33

Tab. 23 Tabulka 23 Zaměstnanost v ROP Moravskoslezsko

	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let (v tis. Osob)	zaměstnaní (v tis. Osob)	míra zaměstnanosti (v %)
2007	958,40	508,2	53,03
2008	970,10	520	53,60
2009	974,10	509,6	52,31
2010	971,10	506,3	52,14
2011	959,80	504,5	52,56
2012	957,00	492,7	51,48
2013	953,60	504,8	52,94
2014	950,40	507,5	53,40

Tab. 24 Tabulka 24 Zaměstnanost v ROP Severozápad

	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let (v tis. Osob)	zaměstnaní (v tis. Osob)	míra zaměstnanosti (v %)
2007	1 009,5	581,4	57,59
2008	1 032,9	599,4	58,03
2009	1 055,1	601,4	57,00
2010	1 063,8	602,2	56,61
2011	1 072,4	610,4	56,92
2012	1 082,4	623,7	57,62
2013	1 088,1	626,2	57,55
2014	1 093,6	633,5	57,93

Tab. 25 Tabulka 25 Zaměstnanost v ROP Střední Čechy